

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BARTIN İLİ ULUS DRAHNA VADİSİ ÖRNEĞİNDE YEŞİL
ALTYAPI YAKLAŞIMI İLE KIRSAL ALAN PLANLAMASI**

SEHER UTUŞ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. MUSTAFA ARTAR

BARTIN-2022

T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

**BARTIN İLİ ULUS DRAHNA VADİSİ ÖRNEĞİNDE YEŞİL ALTYAPI
YAKLAŞIMI İLE KIRSAL ALAN PLANLAMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seher UTUŞ

BARTIN-2022

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Mustafa ARTAR danışmanlığında hazırlamış olduğum “BARTIN İLİ ULUS DRAHNA VADİSİ ÖRNEĞİNDE YEŞİL ALTYAPI YAKLAŞIMI İLE KIRSAL ALAN PLANLAMASI” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

10.05.2022

Seher UTUŞ

ÖNSÖZ

Üniversite hayatım boyunca ön lisans ve lisans dönemlerinde olduğu gibi yüksek lisans çalışma döneminde de her türlü konuda beni yalnız bırakmayarak danışmanlığımı üstlenen, araştırma konusunun seçiminden sonuçlandırılmasına kadar katkı ve emeklerini hiçbir zaman esirgemeyen, öğrencisi olmaktan mutluluk duyduğum değerli hocam Doç. Dr. Mustafa ARTAR'a saygıyla ve içtenlikle teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamda ve olgunlaşma sürecinde desteğini gördüğüm Doç. Dr. Pınar BOLLUKCU ve Doç. Dr. Pınar GÜLTEKİN'e teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek Lisansımı tamamlamamda her zaman desteğini gördüğüm Bartın İl Özel İdaresi Plan ve Proje Müdürü Emine EKMEKÇİ'ye teşekkürlerimi sunarım.

Araziye ilişkin bazı verilere ulaşabilmek ve sayısallaştırabilmek için yardımlarını esirgemeyen Bartın İl Özel İdaresi Yol ve Ulaşım Müdürlüğü CBS Uzmanı Orman Yüksek Mühendisi Talha Berk ARIKAN ve Plan ve Proje Müdürlüğünde görevli CBS Uzmanı Orman Yüksek Mühendisi Saffet YILDIZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Her konuda yardım ve desteğini esirgemeyen, beni güçlendiren, kendime güvenmemi sağlayan hayat arkadaşım sevgili eşim Okan UTUŞ'a sonsuz teşekkür ederim.

Seher UTUŞ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BARTIN İLİ ULUS DRAHNA VADİSİ ÖRNEĞİNDE YEŞİL ALTYAPI YAKLAŞIMI İLE KIRSAL ALAN PLANLAMASI

Seher UTUŞ

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mustafa ARTAR

Bartın-2022, sayfa: 90

Günümüzde iklim değişikliğine bağlı artan sorunlar, çevrenin doğal dengesinin bozulması habitat parçalanmaları, hava kirliliği, su kaynaklarının yetersizliği veya verimli kullanılamamasından kaynaklı biyoçeşitlilik yok olmakla birlikte yeni çözümler aranmaya başlanmıştır. Yeşil altyapı yaklaşımında kırsal ve kentsel alanlarda yaşanan bu sorunlara cevap arayan, doğanın temiz hava ve su gibi ürün ve hizmetlerini geliştiren, tarımsal alanları geliştirmeye yönelik, yüksek kaliteli doğal, yarı doğal alanlar arasında bağlantıyı planlayan yaklaşımdır.

Bartın sahip olduğu ormanları, bitki örtüsü, doğal güzellikleri, yaban hayatı, tarım ve turizm alanları ile kültürel mirası açısından çeşitlilikleri bir arada bulundurmaktadır. Bartın Ulus ilçesinde bulunan ovalar, yaylalar, yaban hayatı, zengin ekosistemi, bozulmamış doğası ile çok önemli bir yere sahiptir. Ulus İlçesi doğal alanları ve Küre Dağlarının bir bölümünde yer almasıyla turizmin cazibe noktası haline gelmiştir.

Bu çalışmada, Bartın İli Ulus İlçesine bağlı Drahna Vadisi ve Küre Dağları Milli Parkı eteklerinde yer alan altı köy seçilmiştir. Ekolojik değeri yüksek bu yerleşimler ve yakın çevresinin başta ekoturizme kazandırılması, arazi kullanım durumları ve özellikle tarım

uygulamalarının su kullanımı ile değerlendirilmesi sonucu yeşil alt yapı yaklaşımı ile kırsal alan yönetimi konusunda öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bartın, Batı Karadeniz, Kırsal Peyzaj, Peyzaj Planlama, Yeşil Altyapı

Bilim Alanı Kodu:80507

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

RURAL PLANING WITH THE GREEN INFRASTRUCTURE APPROACH IN THE CASE OF ULUS DRAHNA VALLEY IN BARTIN PROVINCE

Seher UTUŞ

Bartın University

Graduate School

Department of Landscape Architecture

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Mustafa ARTAR

Bartın-2022, pp: 90

Today, although biodiversity is on the verge of annihilation because of the increasing problems resulting from climate change, deterioration of the natural balance of the environment, habitat fragmentation, air pollution, and insufficient or inefficient use of water resources, new solutions have been sought. It is an approach that seeks answers to these problems experienced in rural and urban areas within the scope of green infrastructure, develops products and services of nature such as clean air and water, and plans the connection between high-quality natural and semi-natural areas to develop agricultural areas.

Bartın has diversity in terms of forests, vegetation, natural beauties, wildlife, agriculture and tourism areas, and cultural heritage. The Ulus district of Bartın possesses very big importance with its plains, plateaus, wildlife, rich ecosystem, and unspoiled nature. Ulus has become a tourist attraction with its natural areas and its location within the Küre Mountains.

In this study, six villages of the Ulus district of the Bartın province, which are located in the foothills of Drahna Valley and Küre Mountains National Park, were selected. Suggestions on green infrastructure approach and rural area management have been developed as a result of promoting ecotourism in these settlements having a high level of ecological value and

their immediate surroundings, land use conditions, and improving the agricultural practices with the use of water.

Keywords: Bartın, West Blacksea, Rural Landscape, Landscape Planning, Green infrastructure

Scientific Field Code: 80507

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	ii
BEYANNAME.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
EKLER DİZİNİ.....	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	1
1.2. KAYNAK ÖZETLERİ.....	2
1.2.1. Kuramsal Temellere İlişkin Yapılan Çalışmalar.....	2
1.2.2. Araştırma Alanı ve Yakın Çevresine İlişkin Çalışmalar.....	6
2. GENEL KAVRAMLAR.....	8
2.1. YEŞİL ALTYAPI.....	8
2.2. KIRSAL ALAN.....	10
2.2.1. Kırsal Alanda Yeşil Altyapı Kapsamında Yapılan Tarımsal Sulama Göletleri.....	11
2.3. KIRSAL PLANLAMA VE EKOTURİZM.....	17
3. MATERYAL VE METOT.....	19
3.1. Materyal.....	19
3.2. METOT.....	24
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	26
4.1. DOĞAL PEYZAJ ENVANTERİ.....	26
4.1.1. Coğrafi Konum.....	26
4.1.2. Topoğrafya.....	29
4.1.3. Jeolojik Yapı.....	32
4.1.4 Hidrolojik Yapı.....	34
4.1.5 Toprak Özellikleri.....	36

4.1.6. İklim Değişikliğinin Etkileri.....	40
4.1.7. GZFT Analizi.....	40
4.2. KÜLTÜREL PEYZAJ ENVANTERİ	42
4.2.1. Demografik Yapı.....	42
4.2.2. Altyapı ve Ulaşım	43
4.2.3. Kaynak Değer ve Ekoturizm.....	45
4.2.4. Alan Kullanımı- Tarım ve Hayvancılık.....	46
4.2.5. Geleneksel Mimari Doku.....	47
4.2.6. Su Kullanımı.....	48
4.2.7. Bitki Örtüsü	49
4.2.9. Muhtar Görüşmelerinden Elde Edilen Veriler	50
4.3. SEKTÖREL GELİŞİM STRATEJİLERİ.....	51
4.3.1. Tarım Sektörü Gelişim Stratejileri.....	51
4.3.2. Ekoturizm Sektörüne İlişkin Gelişim Stratejileri	53
4.4.YERLEŞİME İLİŞKİN GELİŞİM STRATEJİLERİ	59
4.4.1. Köy Künyeleri	59
4.4.2 Peyzaj Birimleri Düzeyinde Alan Kullanım Önerileri	66
4.4.2.1. Alçlı Köyü.....	66
4.4.2.2. Aşağıçamlı Köyü.....	68
4.4.2.3. Çubukbeli Köyü.....	70
4.4.2.4. Kozanlı Köyü	72
4.4.2.5. Köklü Köyü	74
4.4.2.6. Yukarıdere Köyü.....	76
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	79
KAYNAKLAR.....	83
EKLER	87
ÖZGEÇMİŞ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa No
Şekil 2. 1:Yeşil altyapı bileşenleri (Benedict ve McMahon, 2012).....	8
Şekil 2. 2:Yeşil altyapı uygulamaları (Graham vd., 2012'den uyarlanmıştır)	9
Şekil 2. 3:Tarımsal sulama göleti (URL-1,2022)	12
Şekil 2. 4:Hindistan'da uygulanan sulama göleti (URL-2,2022)	13
Şekil 2. 5:Hindistan Maharashtra'nın çiftlik havuzlar (Ninad Sargar) (URL-3,2022)	14
Şekil 2. 6:Farmland Pond, Hollym'in kuzey batısında, East Riding of Yorkshire , İngiltere (URL-4,2022)	14
Şekil 2. 7:UP, Banda bölgesinin Mataundh köyünde yeni inşa edilmiş çiftlik göleti (URL-5,2022).....	15
Şekil 2. 8:Erzurum'dan sulama göletine bir örnek (URL-6,2022)	16
Şekil 2. 9:Kırsal turizm kavramı (Cabrini, 2004).....	17
Şekil 3. 1:Bartın Merkez ve İlçeleri gösterir harita	20
Şekil 3. 2:Çalışma alanı hassasiyet haritası (Küre Dağları Milli Parkı İl Müdürlüğü Verileri 2019, Bartın).....	22
Şekil 3. 3:Çalışma alanının konumu.....	23
Şekil 3. 4: Çalışmada uygulanan yöntem	25
Şekil 4. 1:Çalışma alanı	28
Şekil 4. 2:Çalışma bölgesi eğim	30
Şekil 4. 3:Çalışma bölgesi bakı	31
Şekil 4. 4: Jeoloji	33
Şekil 4. 5:Hidroloji	35
Şekil 4. 6:Toprak grupları.....	37
Şekil 4. 7: Meşcere	39
Şekil 4. 8:Ulus İlçesi afet haritası.....	40
Şekil 4. 9:Çalışma alanı altyapı ve ulaşım.....	44
Şekil 4. 10:Çalışma alanı kaynak değer ve ekoturizm.....	45
Şekil 4. 11:Çalışma alanı alan kullanımı- tarım ve hayvancılık.....	46
Şekil 4. 12:Çalışma alanı geleneksel mimari doku.....	47
Şekil 4. 13:Çalışma alanı su kullanımı	48
Şekil 4. 14:Çalışma alanı bitki örtüsü.....	49

Şekil 4. 15:Muhtar görüşmeleri	50
Şekil 4. 16:Çalışma alanı önemli peyzaj noktaları	55
Şekil 4. 17:Ekoturizm sınıfları.....	57
Şekil 4. 18:Bartın bisiklet festivali 2015 (KDMP Dergi,2022).....	58
Şekil 4. 19:Alıçlı köy künyesi	60
Şekil 4. 20:Aşağıçamlı köy künyesi	61
Şekil 4. 21:Çubukbeli köy künyesi.....	62
Şekil 4. 22:Kozanlı köy künyesi.....	63
Şekil 4. 23:Köklü köy künyesi	64
Şekil 4. 24:Yukarıdere köy künyesi	65
Şekil 4. 25:Alıçlı köyü arazi kullanımı.....	67
Şekil 4. 26:Aşağıçamlı köyü arazi kullanımı	69
Şekil 4. 27:Çubukbeli köyü arazi kullanımı	71
Şekil 4. 28:Kozanlı köyü arazi kullanımı	73
Şekil 4. 29:Köklü köyü arazi kullanımı.....	75
Şekil 4. 30:Yukarıdere köyü arazi kullanımı.....	77
Şekil 5. 1:Drahna Vadisi Örneğinde Yeşil Altyapı Yaklaşımı İle Kırsal Alan Planlaması.81	

TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
Tablo 4. 1:GZFT analizi	41
Tablo 4. 2:TÜİK 2021 Nüfus verileri.....	42
Tablo 4. 3:Çiftçi kayıt sisteminde kayıtlı tarım arazileri (Tarım ve Orman İl Müdürlüğü Verileri 2019, Bartın)	52
Tablo 4. 4:Çalışma alanı ürün deseni (Tarım ve Orman İl Müdürlüğü Verileri 2019, Bartın)	53
Tablo 4. 5:Alıçlı köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri	68
Tablo 4. 6:Aşağıçamlı köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri	70
Tablo 4. 7:Çubukbeli köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri.....	72
Tablo 4. 8:Kozanlı köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri.....	74
Tablo 4. 9:Köklü köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri	76
Tablo 4. 10:Yukarıdere köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri	78

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1: Muhtarlara yöneltilen sorular	87

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ha	: hektar
km	: kilometre
m	: metre
m ²	: metrekare
m ³	: metreküp

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Ana Bilim Dalı
APS	: Avrupa Peyzaj Sözleşmesi
BAKKA	: Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı
BM	: Birleşmiş Milletler
CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemleri
DKMP	: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
LEE	: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
	: Güçlü yönler Zayıf yönler Fırsatlar Tehditler (Strengths Weaknesses Opportunities Threats-SWOT)
GZFT	
KDMP	: Küre Dağları Milli Parkı
KUZKA	: Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

1. GİRİŞ

Kırsal kalkınma, kırdan kente göçü engellemekle birlikte, tarım ve üretim arttırılarak ekonomik gelişime katkı sağlamak, kırsal nüfus ve kırsal alanların ihtiyaçlarını belirlemek gerekmektedir. Kırsal altyapı, tarımsal üretimin hem kentsel alanlara hem de ihracat pazarına artan erişimi yanında, kırsal alanlardaki artan üretkenlik için de gerekli bir koşuldur(Marekaş Deklerasyonu 2004).

Yeşil altyapı, su arıtma, hava kalitesi, rekreasyon alanı ve iklim azaltma ve adaptasyon gibi geniş bir ekosistem hizmeti sunmak için tasarlanan ve yönetilen diğer çevresel özelliklere sahip , **stratejik ve planlı bir doğal ve yarı-doğal alan ağıdır** . Bu yeşil (kara) ve mavi (su) alan ağı çevre koşullarını ve dolayısıyla vatandaşların sağlığını ve yaşam kalitesini iyileştirebilir. Aynı zamanda yeşil bir ekonomiyi destekler, iş fırsatları yaratır ve biyoçeşitliliği arttırır. Natura 2000 ağı, AB yeşil altyapısının bel kemiğini oluşturur (Avrupa Komisyonu 2022a).

Yapılan araştırma ve deneyimlerin sonucunda, çoklu işlevselliği, yani çeşitli işlevleri yerine getirme ve aynı mekânsal alanda çeşitli faydalar sağlama yeteneği nedeniyle yeşil altyapı yüksek potansiyel değerini göstermektedir. Bu işlevler, eğlence ve turizm için cazip ortamlar sağlamak, sosyal çevre ile uyum sağlamak, biyolojik çeşitliliği korumak, iklim değişikliği ile ilgili su sıkıntılarını tedarik etmek, mülk fiyatlarının yükseltilmesi gibi ekonomik işlere katkı sağlamaktadır. Tarımdan elde edilen gelirin yetersiz olması, tarım arazilerinin terkinin en büyük sebeplerinden biri olduğundan, tarım faaliyetlerinin karlılığını arttırmak veya turizm gibi ilave gelir kaynakları sağlamak için yeşil altyapının kullanılması, terk edilmenin önlenmesinde büyük katkı sağlayabilir (Avrupa Komisyonu 2022b).

1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu çalışmanın amacı; Draha Vadisinde yer alan 6 köyün doğal ve kültürel değerleri, önemli peyzaj noktaları, ekoturizm değerleri, su kullanımları, tarım alanlarının varlığı ile incelenerek halkın ve muhtarların görüşü ile yeşil altyapı kurgusu ile kırsal alan planlamasının ortaya çıkması hedeflenmiştir.

Bu amaçtan yola çıkarak yeşil altyapı başlıklarından olan kırsal alanın en önemli vurgusu

olan kırsal alanın terkinin önüne geçilmesi, su kullanımlarının doğru yönlendirilerek tarımsal alanların kullanımının artırılmasıyla geçim kaynaklarının yükselmesi beklenmektedir.

Araştırma alanı olarak Drahma Vadisinde yer alan 6 köyün seçilme nedenleri (Alıçlı, Aşağıçamlı, Çubukbeli, Kozanlı, Köklü, Yukarıdere);

- Doğal ve kültürel peyzaja sahip olması,
- Ekoturizm açısından önemli peyzaj noktalarının yer alması
- Küre dağlarının eteklerinde yer alması
- Bölgede Küre Dağları Milli Parkı Köy Tasarım Rehberinin Hazırlanmış Olması
- Ekorota Bartın Doğal ve Kültürel Koridorların Hazırlanması kitabında yer alan rotalardan birinin bu alandan geçmesi (Ulus Küre Rotası)
- Ulus doğa festivali, Drahma Keşkek Festivali gibi etkinliklerin yer alması ile ekoturizm potansiyeli yüksek bir bölge haline gelmesi
- Kamp, doğa yürüyüşü, dağ bisikleti ve foto safari için uygun alanlara sahip olması
- Ulus bölgesinde Sökü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası yer alması
- Bölgede önemli yaylaların ve mağaraların yer alması (Uluyayla, Gezen, Ardıç, Kokurdan)
- Çalışma alanında yeşil altyapı yaklaşımı ile ilgili herhangi bir çalışma olmaması

1.2. KAYNAK ÖZETLERİ

1.2.1. Kuramsal Temellere İlişkin Yapılan Çalışmalar

Forman (1995) “ Arazi Mozaïği: Bölge ve Peyzaj Ekolojisi (Land Mosaic: The Ecology of Landscape and Regions)” isimli kitabında öncelikle peyzajlar ve bölgelerin tanımını yapmakta, daha sonra peyzaj ekolojisinin temelini oluşturan lekeler, koridorlar, mozaik ve akışlar ile mozaikteki değişiklikler ana başlıkları altında Peyzaj ekolojisindeki temelden hareketle planlama, tasarım ve yönetime kadar olan süreçte kullanılan kavramların ve yöntemlerin açıklamalarına yer verilmiştir.

Turner vd, (2001) Peyzaj ekolojisi kavramı ilk olarak 1939 yılında Alman biyo-coğrafyacısı

Carl Troll tarafından (Turner vd., 2001; Deniz vd., 2006) kullanılmış ve ekoloji bilimi disiplininin bir alt dalı altında değerlendirilmiştir.

Leitao ve Ahern (2002)'e göre ekolojik planlama ve yönetim ile ilgili teori ve yöntemler araştırılmış olup mevcut ekolojik planlama yöntemlerinin, sürdürülebilir peyzaj planlamada peyzaj ekolojisi kavramının uygulanması ve ekolojik planlama aracı olarak peyzaj ölçümlerinin potansiyel rolünün anlatılmasına yönelik kavramsal bir taslak geliştirilmiştir.

Uzun (2003), Peyzaj planlama yaklaşımı ve peyzaj yönetim modeli geliştirmiştir. Yaptığı bu çalışmada peyzaj planlamada, mekanı tanımlayıcı ölçütler olarak Doğal müdahaleler ile insan müdahaleleri ile habitat lekeleri belirleyerek yeni analizler ile peyzaj yönetim modeli oluşturmuştur ve çalışma alanına öneriler getirmiştir.

Cengiz (2003) Peyzaj değerlerinin korunmasına yönelik kırsal kalkınma modeli üzerine bir araştırma: Seben ilçesi (Bolu) Alpağut Köyü Örneği çalışmasında kırsal alan, kalkınma ve kırsal kalkınma kavramlarına çalışma alanında alan kullanım alternatifleri ile değerlendirerek köyün özelliklerini ön plana çıkaran öncelikli alan kullanımı tespit etmiş ve örnek köy yaklaşımı çalışması ortaya koymuştur.

Burel ve Baudry (2006)'e göre Ekoloji terimi ilk olarak 1866'da Alman biyolog Haeckel tarafından yaşayan organizmaların çevreleriyle olan ilişkilerini incelemek, ortaya koymak amacıyla kullanılmıştır. Zamanla ekolojik çalışmaların ele aldığı konular bireyden peyzaja kadar bilimin, son zamanlarda da teknolojilerin gelişmesine paralel olarak giderek daha karmaşık hale gelmiştir. Ekoloji, kendi konularını temel olarak değiştirmiş ve alanını bireyin yaşadığı bireyi kuşatan fiziksel çevre ile olan ilişkilerini dikkate alan "birey ekolojisi"nden (otoekoloji), "doğal" çevrelerdeki türlerden oluşan organizma gruplarına (komuniteler), nihayet insan ve çevresindeki aktiviteleri entegre olarak içine alan karmaşık sistemleri de kapsayan bir ilgi alanına (ekosistem ekolojisi) sahip olmuştur

Countryside Agency (2006) Yeşil altyapı, doğal yaşam alanlarını ve biyolojik çeşitliliği korunması ile birlikte iklim değişikliği ile mücadele etmek, önemli rekreasyonel alanların ve yeşil alanların erişilebilirliğini artırmayı önermiştir. Kentsel ve kırsal ekonomiyi destekleyen, uzun vadeli planlamanın öneminden bahsetmiş, yeşil alanlar ve koridorların

yönetimine katkı sağlayan bağlantılı, planlanmış yeşil alanlar ağı olduğunun önemini vurgulamıştır.

Artar (2008) Milli parklarda biyolojik çeşitliliğin korunarak ekolojik dengenin sağlanması ile birlikte ekolojik süreçlerin iyi tanımlanmasında da önemli role sahip olduğunu vurgulamıştır. Milli parklarda korunan alanların ekolojik dengenin sağlanmasıyla ekosistem yönetimi anlayışını da beraberinde getireceğini vurgulamıştır.

Odum and Berrett (2008). Peyzaj ekolojisini tasarım, planlama, yönetim, koruma, onarım gibi alanlarda gerekli olan bilimsel ilkeleri ve temelleri sunmaktadır. Doğal ve yarı doğal arazilerin yönetimi için gerekli olan temel ilkeleri bölgesel ölçekte ortaya koymaktadır. Peyzajların zaman içerisinde değişime uğradığını ve bu değişimin sebebinin doğal olayların yanında sosyal, siyasal ve ekonomik süreçlerin etkili olduğunu savunmaktadır. Peyzaj ekolojisi, değişen bu ilişkileri incelediğini ve Peyzaj ekolojisindeki ilkeler ve kavramlar birçok uygulamalı bilim dalına (tarımsal ekoloji, ekosistem sağlığı, peyzaj mimarlığı, peyzaj planlama, bölge planlama, kaynak yönetimi vb.) kuramsal ve deneysel anlamda ışık tuttuğunu bildirmektedir.

Grahan (2012) Yeşil altyapı uygulamaları kapsamında yağmur suyunun biriktirilmesi ve tekrar kullanılabilmesi için yağmur hendeklerinin oluşturulması, yeşil çatıların ve yağmur bahçelerinin önemini vurgulamıştır.

Rouse ve Bunster-Ossa (2013); yeşil altyapının çatı bahçeleri yağmur bahçeleri ve yeşil koridorlar ile yapılacak olan çalışmaların önemine vurgu yapmaktadır.

Clackmannanshire Council (2013). İyi tasarlanmış yeşil altyapı mekân üretiminin önemli bir bileşeni olduğunu ve kentliler için çevresel, sosyal, ekonomik ve sağlık açısından faydalarının yanında, var olan ve yeni gelişme alanlarının kimliğinin, karakterinin ve farklılığının güçlenmesine yardımcı olduğunu savunmaktadır.

Selim (2015) Yeşil Altyapı Bağlamında Köyceğiz-Dalyan Havzası Planlama Kurgusu Yüksek Lisans tezinde Peyzajların ve ekolojik süreçlerinin anlaşılabilmesi için peyzaj yapı analizleri yapılmakta ve peyzaj metrikleri kullanılmakta olduğunu ve peyzaj yapı analizleri

oluşturulurken matris-yama-koridor modelinde peyzajları birimlerine ayırarak inceleyen ve peyzaj metrikleri yardımıyla analitik veri üreterek peyzaj yapısının yorumlanmasını sağlayan, ekolojik planlama çalışmalarında kullanılan önemli bir yöntem olduğunu vurgulamaktadır.

Gülgün Aslan ve Yazıcı (2016) çevre sorunlarının artmasıyla doğal dengenin, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik yapılan araştırmalar neticesinde yeşil alt yapı sistemlerinin aranan çözümler arasında en önemli çözüm yöntemi olduğunu vurgulamışlardır.

Brears (2018)'e göre Yeşil altyapı; Avrupa Komisyonu Yeşil Altyapı Bildirisi'nde doğaya dayalı çözümlerle ekolojik, ekonomik ve sosyal faydalar sağlamak, doğanın insana sunduğu faydaları anlamaya yardımcı olmak, bu faydaları sürdüren ve geliştiren yatırımları harekete geçirmek için bir araç olarak tanımlanmaktadır. İnsan refahını ve yaşam kalitesini destekleyen doğal, yarı doğal alanlar ve ekosistem hizmetleri veren yeşil alanlardan oluşan bir ağ olduğunu vurgulamaktadır.

Hepcan Coşkun (2019), İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi (iklimİN) projesi kapsamında geliştirdikleri iklim değişikliği ile mücadele için yeşil altyapı çözümleri çalışmasında yeşil altyapı bileşenleri ve ekosistem servislerini dünyadan ve Türkiye'den örneklere yer vererek ülkemiz için yeşil altyapının önemli bileşeni olan yağmur suyu yönetimi için öneriler geliştirmiştir.

Avrupa Komisyonu (2022b) Avrupa Birliği, tarım arazilerinin topluma büyük sosyal, ekonomik ve çevresel maliyetler getirdiği için, terk edilmenin önlemede risk alanlarının belirlenmesine ve aynı zamanda finansman fırsatlarının belirlenmesine yatırım yapmaktadır. Böylelikle terk edilmenin önlenmesinde bu yatırımlarla, iş kayıpları, sosyal yapı, tarımsal ürünler ve biyolojik çeşitliliğin önlenmesi ile telafi edilerek fayda sağlanacaktır. Yeşil Altyapı ayrıca, tarım arazilerinin terk edilmesinin sağlayabileceği fırsatlardan yararlanmak için de kullanılabilir. Değerlendirmelerde yapılan küçük yatırımlarla, planlama, alanların doğal haline dönmesine izin vermek için ilk yardım ve risk önleme (örneğin, yangın riski) gerekecektir. Bununla birlikte, karbon tutma, toprak ve besin koruma, su düzenleme, taşkın koruma ve turizmden önemli faydalar elde edilebilir. Buna ek olarak, bu arazi kullanım değişikliği, örneğin Natura 2000 siteleri arasındaki bağlantıyı arttırarak biyoçeşitliliğe

katkıda bulunmaktadır.

1.2.2. Araştırma Alanı ve Yakın Çevresine İlişkin Çalışmalar

Özdamar (2001) Düzköy -Düzağaç (Ulus Bartın) Traverten Oluşumlarının Jeolojisi, Petrografisi ve Mermer Açısından Değerlendirilmesi konulu makalesinde bu mevkiide yer alan travertenlerin formasyonunu ve özelliklerini ortaya koymuştur. Travertenlerin karşılaştırmasını yaparak envanter çalışması yapmıştır.

Tunay ve Ateşoğlu (2004) Bartın İli Taşkın Sahalarındaki Değişimin Uzaktan Algılama Verileriyle İncelenmesi konulu makalesinde Bartın Çayını oluşturan iki ana dere olan Kozcağız Çayı ve Ulus Çayı taşkın saharındaki değişimlerin analizlerini yapmış ve Her iki taşkın sahasının 1992-2000 tarihleri arasındaki toplam değişim miktarı tespit etmişlerdir. Uydu verileri üzerinden elde edilen bilgilerin CBS ortamında analizler yapmışlardır.

Bartın Tarım Master Planı (2005) Bartında yer alan tarımsal alanlara ilişkin daha kolay veriye ulaşmak için çiftçi kayıt sistemleri, Coğrafi Bilgi Sistemleri, tarımsal veri tabanının oluşturulmasını amaçlamıştır. Kırsal sanayinin yaygınlaştırılarak kırsal alanda azalan nüfusun geri getirilebilmesi ve istihdam kapısının açılabilmesi için yeni projeler geliştirmeyi hedeflemiştir. Tarım ve sanayi işbirliğinin kuvvetlendirilmesi ile tarımsal ürünlerin işlenerek alıcı pazarlara ulaşması ile kırsal alanın kalkınmasını ve tarımsal üretimin artırılmasını sağlayacaktır.

Bartın ve Bartın Kıyı Kesimi Planlama Alt Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı (2012) Bartın İlinin planlama alanı içerisinde yer alan kırsal yerleşim alanlarının dağınık bir yapıya sahip olduğunu belirtmektedir. Genel itibariyle eğimli sırt, akarsu yataklarının vadileri keserek dağlık ormanlık bir arazide yer aldığını belirtmektedir. Arazinin düz alçak kısımları yağışlı mevsimlerde sık sık sel taşkınlarına maruz kaldığından dolayı düz ve vadi içerisinde kalan alanlar yerleşim yeri olarak seçilememiştir. Köylerin mahalleleri genellikle topl bir yapıda bulunmayıp birbirinden ayrı mahallelerden oluşmaktadır. Bartın İli'nin kıyı kesimlerindeki kırsal alanlar, plajlar ve doğal yapısı ile turizm açısından ön plana çıkmaktadır.

Bartın Doğa Turizmi Master Planı (2013) Bartın'ın doğa turizmini ön plana çıkarmak için

Küre Dağları Milli Parkı'na farklı aktiviteler getirmeyi önermiştir. Açık Hava Doğa Eğitim Merkezi alan içerisinde uygun bir yerde planlanarak doğa eğitimi verilmesi ile tatil ve doğa eğitimi teması birleştirilerek ailelerin hem tatil yapması hem de doğa eğitimi alarak farklı aktivitelerle turizme çeşitlilik getirilmesi öngörülmüştür. Küre Dağları Milli Parkı ve çevresi Amasra, Kurucaşile ve Ulus İlçelerinin gastronomi değerlerinin ortaya çıkartılarak gelen ziyaretçilerin bölge halkını kalkınmasına katkı sağlanmasına da destek olacağı düşünülmüştür.

Görmüş ve ark. (2015) tarafından hazırlanan Küre Dağları Milli Parkı Köy Tasarım Rehberinde köylerin kırsal kalkınma, ekolojik, sosyokültürel, ekoturizm gibi birçok alanda verileri değerlendirilerek Bartın ilinde köy tasarımı rehberi oluşturulmuştur.

Görmüş ve ark. (2016) tarafından hazırlanan Ekorota Doğal Ve Kültürel Koridorların Haritalanması kitabında 6 farklı bisiklet rotası belirlenmiş, rota belirleme çalışmalarında rota güzergahında bulunan doğal, kültürel peyzaj ön plana çıkartılarak seçilmiştir.

11. Kalkınma Planı (2019) Sürdürülebilir kırsal kalkınmanın devam ettirilebilmesi için üretim kapasitesinin ve kırsal alanda istihdamın artırılmasına yönelik çalışmaların yapılmasını amaçlamıştır. İstihdamın artırılabilmesindeki en önemli etken tarımsal üretimin ve kalitesinin artırılması gerekmekte olup tarım arazilerinde toprak analizi yaptırılmasının önemini vurgulamıştır. İklim değişikliğine bağlı yaşanan sıkıntılardan dolayı da suyun kullanımına ilişkin önerilerde bulunmuştur.

Zeybek ve Ark. (2020)'na göre Değirmendere Şelalesi (Ulus/Bartın), Doğal Ortam Özellikleri ve Turizm Potansiyeli konulu makalesinde Değirmendere Şelalesinin doğal ortam özelliklerinin ortaya çıkartılması, turizm ve rekreasyon alanı olarak sürdürülebilir ve etkin kullanımına yönelik yapılacak planlamalara katkı sağlamak amacıyla yürüttüğü bu çalışmada şelalenin morfometrik özellikleri ortaya koymuş, çevresinin coğrafi özellikleri ve diğer doğal turizm varlıklarına göre konumu ele almıştır.

DSİ(2021)'nin Bartın'da yapmış olduğu tarımsal sulamaya yönelik hazırlanan projeler incelenmiş, Bartın'da sulamaya elverişli tarım arazilerinin 72 080 ha'lık alanı kapsadığını belirtilmiştir.

2. GENEL KAVRAMLAR

2.1.YEŞİL ALTYAPI

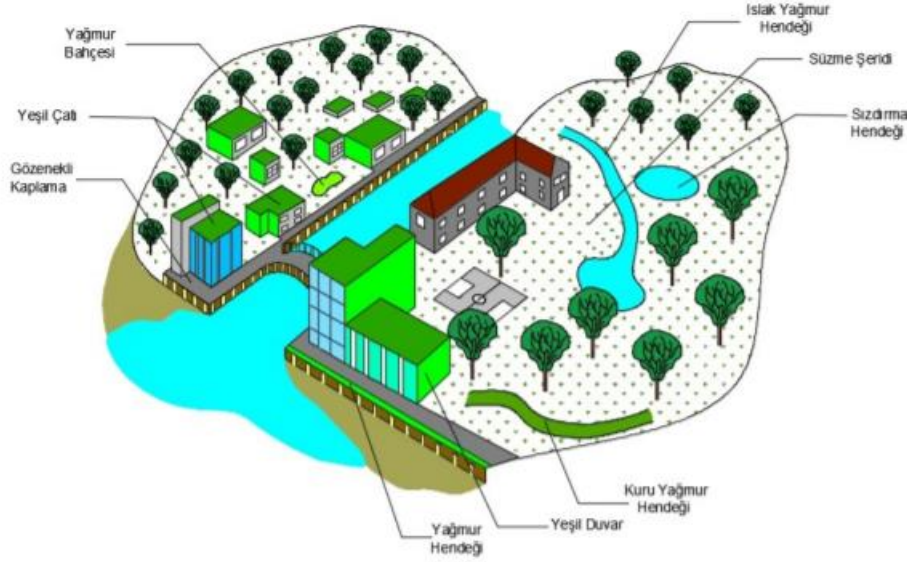
Yeşil altyapı sistemleri, kentsel ve kırsal peyzajlardaki açık ve yeşil alanların ekosistem hizmetleri kapsamında birbirleri ile olan ilişkisini (bağlantısını) ortaya koyan ekolojik bir ağdır. Yeşil altyapı, ekolojik, sosyal ve çevresel sorunlara karşı çözüm alternatifleri sunması ve sürdürülebilir alan kullanımı kapsamında ortaya çıkan yeşil altyapı kurgusu ile çözümler aranmaktadır.

Yeşil altyapı planlama prensipleri ile ilgili olarak; Bağlantılılık, içeriğin önemi vurgulanmıştır. Yeşil altyapıyı kurgularken bilimsel temellere dayandırılmalı ve sağlam temellere oturtulması önemlidir. Bu bağlamda yeşil altyapı koruma ve kalkınma ile bağlantılı bir çerçeveyi oluşturmalıdır. Yeşil altyapı önemli bir kamu yatırımdır. Yeşil altyapı doğaya ve insana olan faydalarını göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Yeşil altyapıyı içinde barındıran arazi sahiplerinin ihtiyaçlarına ve isteklerine karşı duyarlı ve toplum içerisindeki faaliyetler ile bağlantı sağlanmalıdır (Benedict ve Mc Mahon 2006).

Şekil 2. 1:Yeşil altyapı bileşenleri (Benedict ve McMahan, 2012)

Yeşil altyapı doğal ekosistemin bozulmadan, insana yarar sağlayan, birbiri ile bağlantılı bir yeşil alan sistemi ve bu bağlantılılığın çekirdek alanlar, tampon bölge ve koridorlarla sağlanmaktadır (Benedict ve McMahon, 2006).

Şekil 2. 2:Yeşil altyapı uygulamaları (Graham vd., 2012'den uyarlanmıştır)

Yeşil altyapı; yağmur suyunun yönetilmesi ile yaşanan taşkınların önüne geçilebileceğini ve yağmur suyunun geri dönüşümü ile su kalitesinin artırılması ve tekrar kullanılabilmesinin bütünlüğü ile sağlanmaktadır. Yeşil altyapı uygulamalarının maliyetlerinin daha az olduğu gözlemlenmiştir (Özeren 2012).

Yeşil altyapı planlamasınının stratejik bir planlama yaklaşımı olmakla birlikte yeşil ve mavi alanların birleşimi ile ekosistem hizmetleri sunan ve insanlara fayda sağlayan ağlar sistemi olarak tanımlanmaktadır (European Commission, 2017).

Yeşil Altyapı; çevresel unsurlarla birlikte stratejik olarak planlanmış doğal ve yarı doğal alanlar ağıdır. Stratejik olarak planlanmış bu yeşil ağlar birbirine bağlı unsurları, yeşil bir ekonomiyi desteklemek, yaşam kalitesini iyileştirmek, biyoçeşitliliğin korunması ve ekosistemlerin afet riskinin azaltılması gibi hizmetler sunma kabiliyetinin artırılması, su arıtma, hava kalitesi, rekreasyon alanı ve iklim değişikliğinin azaltılması ve uyum içerisinde olmayı hedeflemektedir (European Commission, 2017).

2.2. KIRSAL ALAN

Peyzaj değerlerinin korunmasına yönelik kırsal kalkınma modeli üzerine bir araştırma; Seben ilçesi (Bolu) Alpağut Köyü Örneği çalışmasında kırsal alan, kalkınma ve kırsal kalkınma kavramlarına çalışma alanında alan kullanım alternatifleri ile değerlendirerek köyün özelliklerini ön plana çıkararak öncelikli alan kullanımını tespit etmiş ve örnek köy yaklaşımı çalışması ortaya koymuştur (Cengiz 2003).

Kırsal kalkınma ilk kez Birleşmiş Milletler (BM) Örgütüncü dillendirilen “toplum kalkınması” tanımı, kırsal kalkınma tanımı da kabul edildiğini, bu tanımda; toplumun niteliği kırsal olup olmadığı belirtilmeksizin konuya genel bir açıdan yaklaşıldığını vurgulamaktadır. Bu tanıma göre kırsal kalkınma, “küçük toplulukların içinde buldukları ekonomik, toplumsal ve kültürel koşulları iyileştirmek amacıyla giriştikleri çabaların devletin bu konudaki çabalarıyla birleştirilmesi, bu toplulukların ulusun tümüyle kaynaştırılması ve ulusal kalkınma çabalarına tam biçimde katkıda bulunmalarının sağlanması sürecinin olduğunu belirtmektedir (Gülçubuk 2005).

Tarımsal üretimin, ülke ekonomisindeki yerini vurgulamış, fakat tarımın az gelişmiş ülkelerde kırsal yoksulluğu azaltmada etkisi olup olmadığı üzerine tartışmıştır. Tartışma konusuna diğer yönden bakıldığında ise az gelişmiş ülkelerde nüfusun önemli bir bölümünün kırsal alanda yaşamasından dolayı tarımla ilgili faaliyetlerde bulunulması, tarımın yoksulluğu gidermekte önemli bir etken olduğu görülmektedir. Farklı bir görüşe göre de tarımın önemini kabul edilmekle birlikte kırsal alanda yoksulluğu en aza indirmek için tarım dışı faaliyetlere daha çok yer verilmesi gerekmektedir (Öztürk, 2008).

Ülkemizdeki yoksulların çoğunluğunun kırsal bölgelerde yaşayan ve geçimini tarımsal faaliyetlerden sağlamaya çalışan insanların olduğu görülmektedir. Tarım çalışanlarının geleneksel tarım tekniklerinin ilerisine geçerek çağdaş yöntemlere dayalı çözümler ile mali ve teknik destek sağlanması çok önemlidir (Gündoğan 2008).

11. Kalkınma Planı (2019) ‘nda sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla, kırsalda işgücü istihdamının artırılabilmesi için üretim kapasitelerinin artırılmasının yanında yaşam kalitesinin iyileştirilebilmesi ve yoksulluğun önüne geçilebilmesi gelir imkânlarının makul

seviyeye getirilerek refah düzeyinin artırılması ve göçü engelleyerek mevcut nüfusu korumak ve arttırmak temel amaç olduğunu belirtmektedir.

Kalkınma ve kırsal kalkınma kavramlarının ekonomik kaygılarının sebebinin dünyadaki mevcutta bulunan sınırlı kaynakların kullanılmasıyla ilgili olması ve varlığını sürdürülebilmesi için bu kaynaklarla ilgili endişeleri de ortaya çıkardığını savunmuş, 'sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir kırsal kalkınma' kavramlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu yüzden kırsal kalkınma ve sürdürülebilirlik kavramı birbiri ile ilişkilendirilerek anlatılmaya başladığını belirtmiştir (Oruç,2019).

Kentsel peyzajlar, yüksek nüfus yoğunluğu ve yapılı çevreleri ile öne çıkan yerleşim alanlarıdır. Kırsal peyzajlar ise nüfus ve yapı yoğunluğunun düşük olduğu, insanların ağırlıklı olarak tarım ve çiftçilik faaliyetleri, hayvancılık ve ormancılıkla uğraştığı peyzajları içerir (Balta ve Atik, 2022).

2.2.1. Kırsal Alanda Yeşil Altyapı Kapsamında Yapılan Tarımsal Sulama Göletleri

Tarımsal göletler ve sulama havuzları sudan en verimli şekilde yararlanabilmek ve suyun tasarrufunu sağlayabilmek için çok önemli bir uygulamadır. Günümüzde yaşanan su sorunları ile birlikte bölgelerde su sıkıntılarının yaşanmasının yanında iklim değişikliğine bağlı yaşanan ani yağışlarda heyelana yol açarak hem habitata zarar vermekle beraber suyun doğru kullanılmadığı içinde israfına yol açmaktadır. Yağmur hasadını sağlayabilmek için yağmur sularının biriktirilip tarım alanlarının sulama sistemlerinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Tarım alanlarının sürdürülebilirliği için suya ulaşma en önemli faktörlerden biridir (Şekil 2.3).

Şekil 2. 3: Tarımsal sulama göleti (URL-1,2022)

Hindistan'da tarım ve verimsiz su kullanımı: Tarım sektörü Hindistan'daki işgücünün yaklaşık yarısını istihdam etmektedir. Bununla birlikte, GSYİH'ye katkısı, 2019-20 Ekonomik Anketine göre 2014-15'te yüzde 18,2'den 2019-20'de yüzde 16,5'e son yıllarda istikrarlı bir şekilde düşüyor. Çiftçilerin yüzde 61'i yağmur suyuyla besleniyor ve Hindistan'daki mahsul alanının yüzde 55'i yağmura bağlıyken, geri kalanı boru kuyuları, kanallar, kuyular, tanklar ve diğer kaynaklar kullanılarak sulanıyor(Şekil 2.4).

Şekil 2. 4:Hindistan'da uygulanan sulama göleti (URL-2,2022)

Sulama talebini karşılamak için Maharashtra hükümeti 2017 yılında Talebe dayalı çiftlik göleti (*Magel Tyla Shet Tale*) planını başlatmıştır. Sulama tesislerinin eksikliği genellikle düşük verimle sonuçlanarak daha az karlı tarıma neden olmakla birlikte çiftçileri zor duruma sokmakla birlikte maliyetleri arttırarak borçlanmaya yönlendirmektedir. Örneğin, Maharashtra'da 2015 ve 2018 yılları arasında borç sorunları nedeniyle 12021 kadar çiftçi intihar ettiği bilinmektedir. Çiftlik havuzları planı, çiftçilerin karşı karşıya kaldığı tekrarlayan su kıtlığına kalıcı bir çözüm sağlamak, böylece üretimi arttırmaya, gelirleri arttırmaya ve çiftçilerin intiharlarını engellemek amacıyla başlatılmıştır(Şekil 2.5).

Şekil 2. 5:Hindistan Maharashtra'nın çiftlik havuzlar (Ninad Sargar) (URL-3,2022)

Şekil 2. 6:Farmland Pond, Hollym'in kuzey batısında, East Riding of Yorkshire , İngiltere (URL-4,2022)

Çiftlik havuzları aracılığıyla oluşturulan garantili sulama, çiftçilerin tarlalarında balık yetiştirmeyi veya bir su kestanesi mahsulü almayı yetiştirmelerine olanak sağlamıştır. Ayrıca, setlere meyve veren ağaçların dikilmesinden ek gelir elde etmelerine de olanak sağlamaktadır. Çiftlik havuzları, yağmur suyunun toplanmasını ve korunmasını sağlayarak, sulama potansiyeli yaratmış ve kuraklığa karşı koruma aracı sağlamakla, kurak bölgeler için ekolojik dengenin sağlanarak bitkilerin yetişebilecek alanlarının olabileceğini göstermiştir(Şekil 2.6-2.7).

Şekil 2. 7:UP, Banda bölgesinin Mataundh köyünde yeni inşa edilmiş çiftlik göleti (URL-5,2022)

Erzurum tarım ve hayvancılık yatırımlarıyla yerel yönetim anlayışına önem vermekle beraber neredeyse tüm ilçelerde gölet yapımını tamamlayarak toplamda 350 gölet ile Türkiye’de en çok gölet yapan il unvanına sahip olmuştur(Şekil 2.8).

Şekil 2. 8:Erzurum'dan sulama göletine bir örnek (URL-6,2022)

Büyük ve küçükbaş hayvanların su ihtiyaçlarını en kolay yoldan giderebilmeleri için yüzlerce dönümlük araziler üzerinde kurulan göletlere hem tarım hem de hayvancılık sektörünün önünü açmıştır.

Kırsal alanlarda yeşil altyapı kapsamında yapılan sulama göletleri ekolojik dengeyi korumakla beraber tarımsal üretime de destek vererek kırsal alanlarda göçün önlenmesine büyük katkı sağlamaktadır. Kırsal alanlarda yaşayan insanların geçim kaynaklı sorunlarına çözüm olarak yapılan yağmur suyu biriktirme alanları, tarım ve hayvancılıkla uğraşan çiftçilerin hem üretimdeki su sorunlarını ortadan kaldırarak üretim maliyetlerini düşürmekle birlikte hayvancılıkla uğraşanlar içinde hayvanların suya ulaşımını daha kolay hale getirmektedir. Yeşil altyapı kapsamında yapılan sulama göletleri tarım ve hayvancılık masrafları azalacağı için kırsal alanda yaşayan çiftçilerin ekonomisinin artması ile birlikte tarımsal üretim ve hayvancılıkla uğraşan sayısı artmaktadır.

2.3. KIRSAL PLANLAMA VE EKOTURİZM

Ekoturizm birbirlerini tanıyan arkadaş ve ailelerden oluşan küçük gruplarla, rahat ulaşım araçları ile çok kısa süre ile kısıtlanamayan, turistlerin gittiği yer veya yöreyi, gerçek doğal ortamında, yerel yaşam biçimleri ile bizzat yaşayarak tanımaya imkân veren yeni bilgiler ve deneyimler kazandıran turizm türüdür (Doğaner 1994).

Doğal ve kültürel kaynakların tahrip edilmesinin önüne geçebilmek adına bu kaynakların korunabilmesi, insanların kullanabilmesi adına planlama çalışmaları yapıldığına değinmiştir. Böylelikle ekoturizmde müdahale edilmemiş alanların korunmasını teşvik eden çevreye karşı duyarlı bir turizm anlayışı olduğunu vurgulamıştır (Lascrain 1996).

Ekoturizm; yörenin doğal kaynaklarından ve potansiyelinden yararlanıldığı bir turizm çeşididir. Ekoturizm ile kırsal kalkınma ve çevre koruma arasındaki bütünlük sağlanabilmektedir(Bakırcı 2002).

Cabrini (2004) kırsal turizm bileşenlerini tanımlamak adına 5 farklı grup oluşturmuştur (Şekil 2.9).

Şekil 2. 9:Kırsal turizm kavramı (Cabrini, 2004)

Ekoturizm kavramı insanların doğaya karşı olan ilgisi ile meydana gelen potansiyel faydanın, fark edilmesi ile ortaya çıkmıştır. Yaban hayatını ve habitatların varlığını tehlikeye atan bilinçsiz kullanım nedeniyle oluşabilecek zararları engellemiş olmanın bir yolu olarak karşımıza çıkmaktadır(Kılıç 2006).

Günümüzde doğaya ve yerel halka öncelik tanıyan ekoturizmin Doğu Karadeniz Bölgesinde değerlendirilmesine doğrultusunda bir çalışma yapmıştır. Çalışma bölgesinde ekoturizm potansiyelini araştırmış ve bu araştırma sonucunda alanın sosyal, kültürel ve ekonomik etkilerini ortaya çıkarmıştır(Akın, 2006).

Ekoturizm; kırsal alanlarda doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından zengin alanlarda, koruma ve kullanma dengesi içerisinde gerçekleştirilmesi, yörede yaşayan yerel halkın refah düzeyinin arttırılmasına büyük destek vermektedir.(Gultekin2014).

Kırsal alanlarının ekonomik kaynaklarının tarım sektöründeki üretim kaynaklarının verimliliği ve sürekliliği açısından nüfusun artması ve tarımsal işgücünün artması ile mümkün olduğu görülmüştür (Bollukcu, 2014).

Kırsal planlama, fiziksel ve beşeri sermayeyi geliştirmek ve korumak ve zaman zaman çelişen ekonomik kalkınma ve kaynak koruma hedeflerini ele almakla ilgilidir. Hem tarımın hem de doğal kaynakların (mineraller, ormanlar, balıkçılık ve manzara) geliştirilmesini ve bunların korunmasının yanı sıra kırsal kesimdeki insanların altyapı, eğitim, barınma ve olanaklara erişimini iyileştirmeyi kapsar. Kırsal planlama, ekonomik kalkınmayı sağlamayı, ancak yenilenebilir kaynakların sürdürülebilirliğini korumayı ve gelir eşitsizliklerini azaltmayı amaçlar. (Wright, 2015)

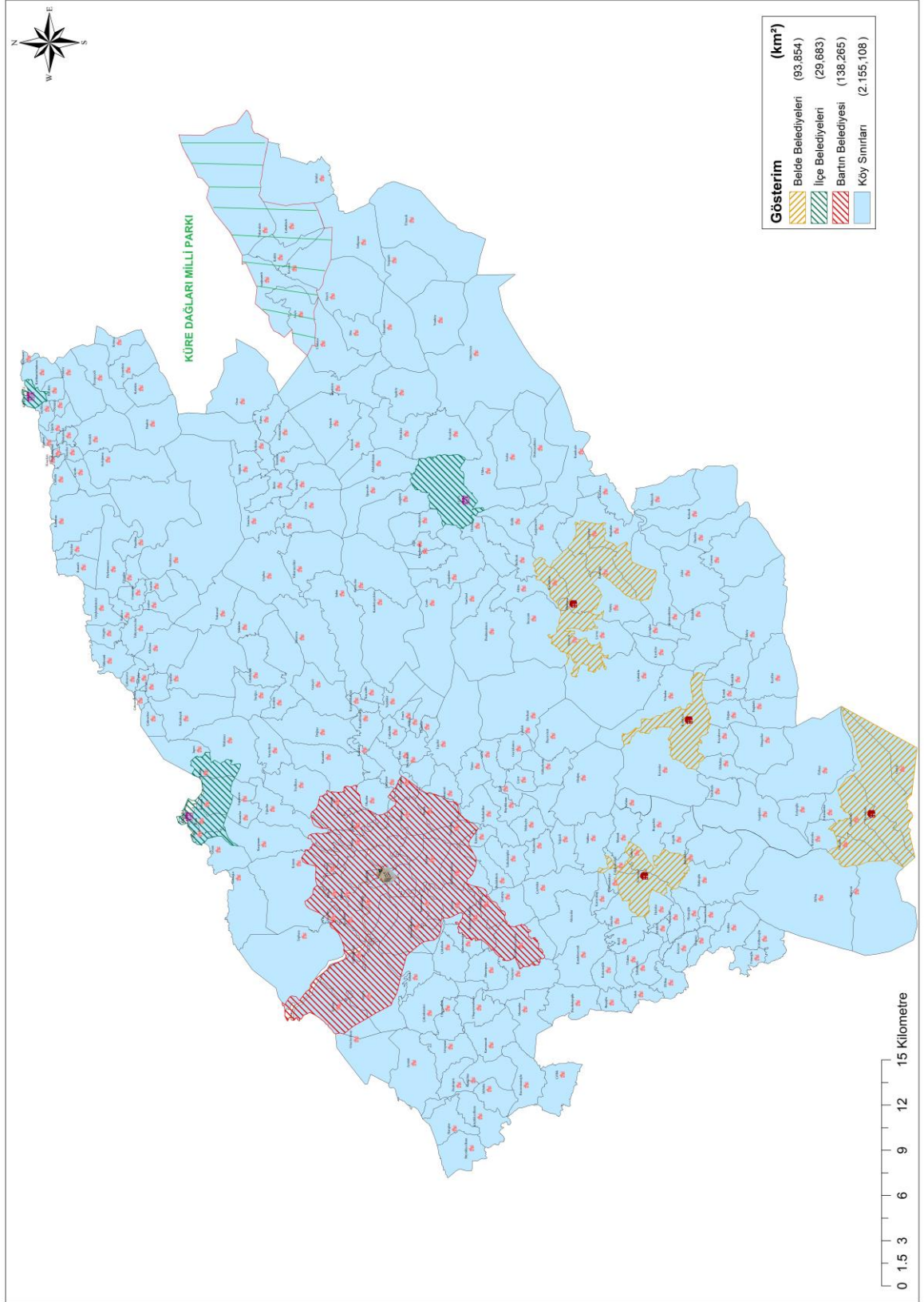
3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

Bartın, Batı Karadeniz Bölgesinde yer almaktadır. İl nüfusu 2022 yılı itibariyle 202.383'dür. 1991 yılında Zonguldak ilinden ayrılarak Türkiye'nin 74. ili olmuştur. Turizm bakımından oldukça zengin doğaya sahiptir. Bartın'ın bir bölümü Küre Dağları Milli Parkı içerisinde yer almaktadır.

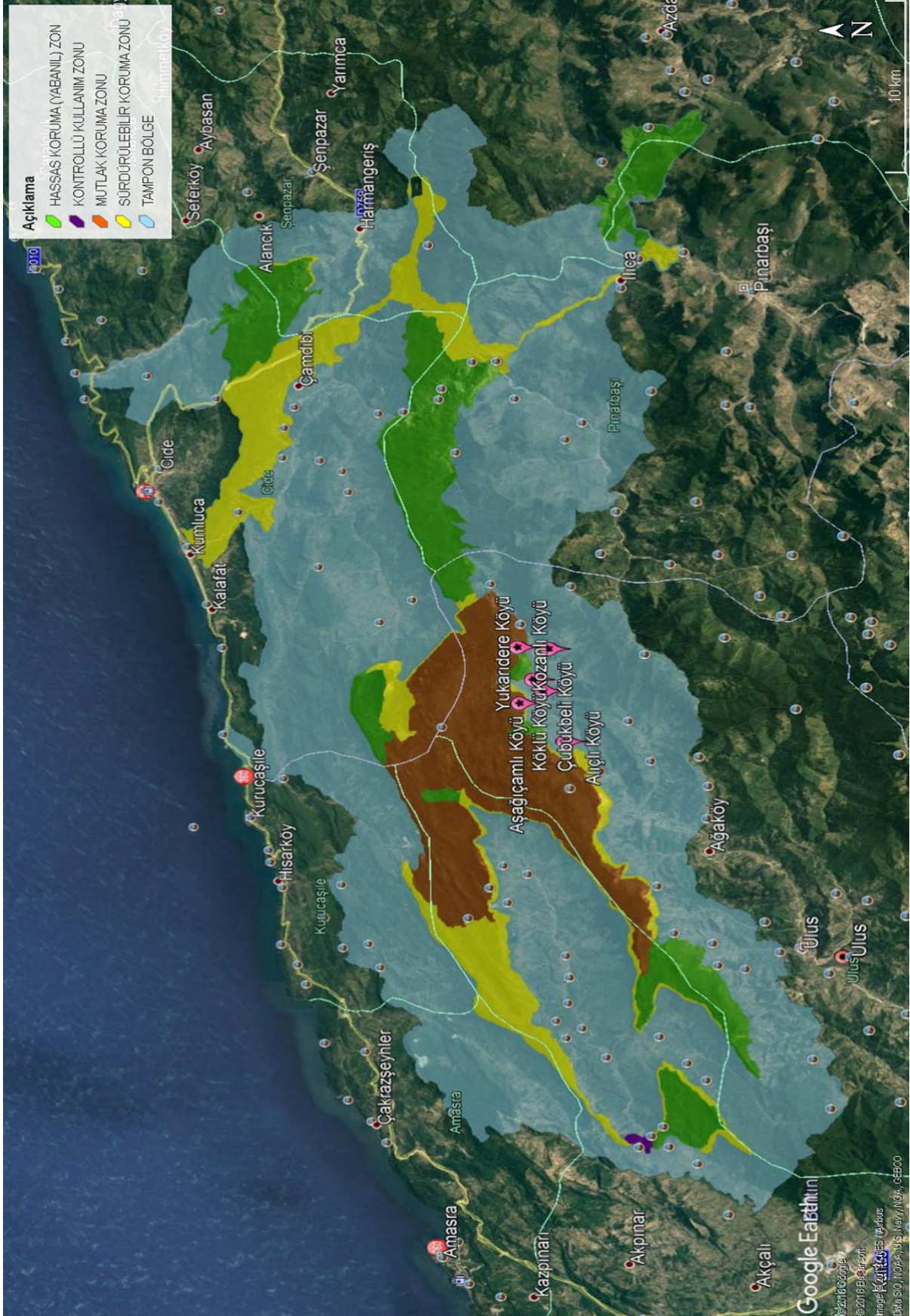
Bartın'da yazları sıcak, kışları serin geçen Ilıman Deniz İklimi (Karadeniz İklimi) hüküm sürmektedir. Denize yakınlığı ve pek yüksek olmayan dağ sıralarının kıyıya paralel oluşu, genellikle kıyı şeridi üzerinde sıcaklık farklarının azalmasına, nemin artmasına ve Balkanlardan gelen hava kütlelerinin etkisine neden olmaktadır. Yıllık yağış miktarı 1040,0 mm'dir. En yüksek sıcaklık 34,7 derece ile Temmuz ayında, en düşük sıcaklık ise -5,5 derece ile Kasım ayında gerçekleşmiştir. Yağışlı gün sayısı 146 gün, karla kaplı gün sayısı 5, ortalama yıllık bağıl nem 80,6 olarak ölçülmüştür. Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerine göre 2021 yılı Ağustos ayında Bartın ilinde yaşanan sel felaketiyle birlikte Bartın'ın Ulus ilçesine metrekaresine 90 kilogram, Çubukbeli köyüne 86,8 kg yağış düştüğü kaydedilmiştir.

Bartın Merkez, Ulus, Amasra ve Kurucaşile olmak üzere 4 ilçe 8 belediye ve toplamda 263 köye sahiptir. Bartın İl sınırları ve çalışma alanı Şekil 3.1. de görülmektedir.

Şekil 3. 1: Bartın Merkez, İlçeler ve köyleri gösterir harita

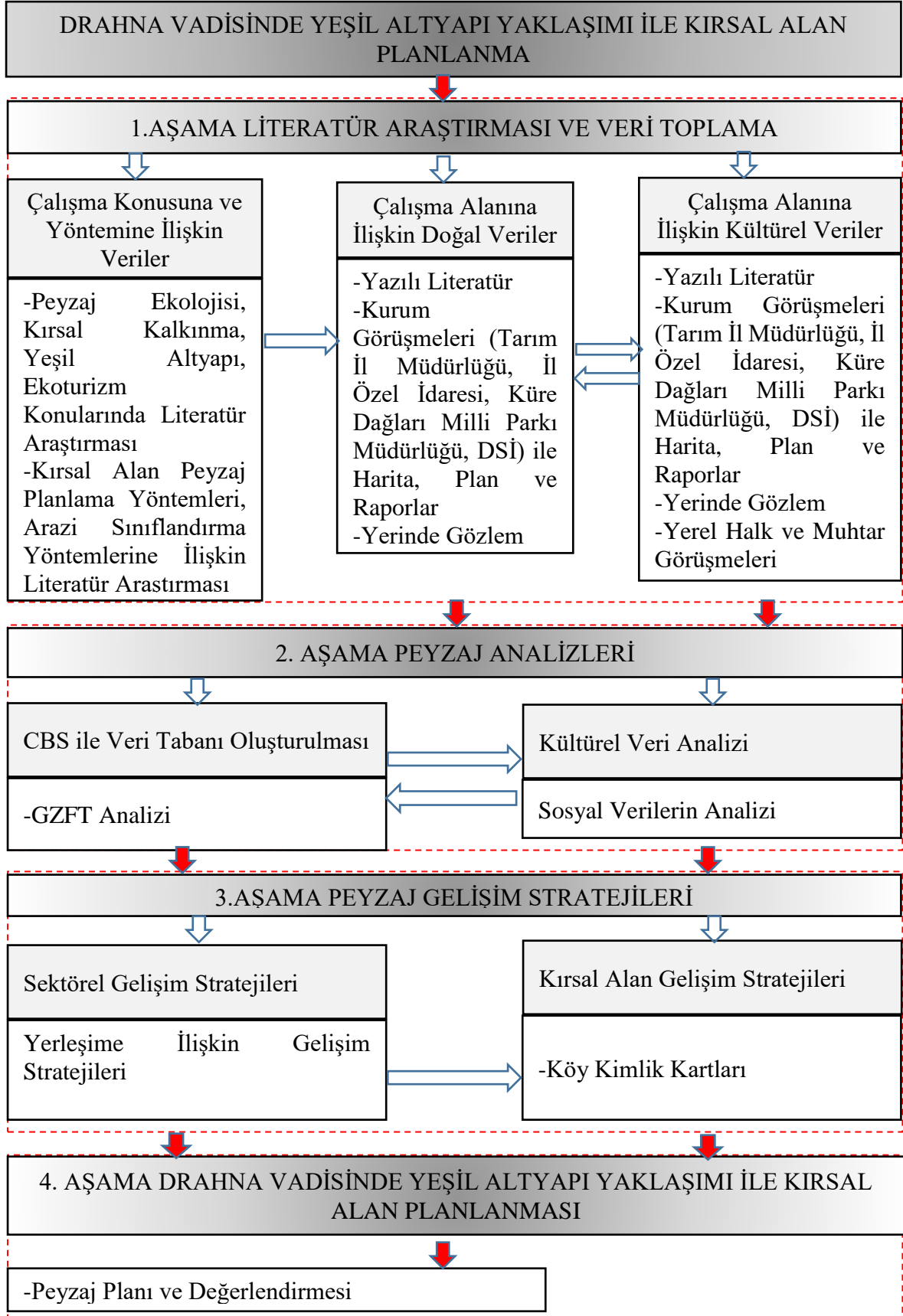
Çalışma alanı Küre Dağları Milli Parkı tampon bölgesinde yer alan, Bartın Drahna Vadisinde, toplamda 6912,4 hektarlık araziyi kapsamaktadır. Bartın merkeze 58.5 km, Ulus'a 20.7 km uzaklıkta bulunmaktadır. Çalışma alanında bulunan altı köy ekolojik değerleri, sosyal verileri, tarım ve ekoturizm yönünden incelenerek yeşil altyapı stratejisi ile kırsal alan planlanması bağlamında değerlendirilmiştir (Şekil 3.2).

Şekil 3. 2:Çalışma alanı hassasiyet haritası (Küre Dağları Milli Parkı İl Müdürlüğü Verileri 2019, Bartın)

3.2. METOT

Bu çalışma kapsamında seçilen köyler, sahip olduğu ekolojik ve sosyal veriler bazında incelenmiştir. Yeşil altyapı kurgusu kapsamında doğal yapı envanteri incelenmiştir. Yapılan araştırmalar neticesinde yeşil altyapı kurgusu belirlenerek yeşil altyapı yaklaşımı ile kırsal alan planlaması hazırlanmıştır. Araştırma yapılırken aşağıdaki yöntemler izlenmiştir (Şekil 3.4.).

Şekil 3. 4: Çalışmada uygulanan yöntem

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde öncelikle çalışma alanına ilişkin doğal ve kültürel peyzaj analizleri güncel verilerin CBS altyapısı ile değerlendirilmesi ve güncellenmesi ile verilmiştir.

4.1. DOĞAL PEYZAJ ENVANTERİ

4.1.1. Coğrafi Konum

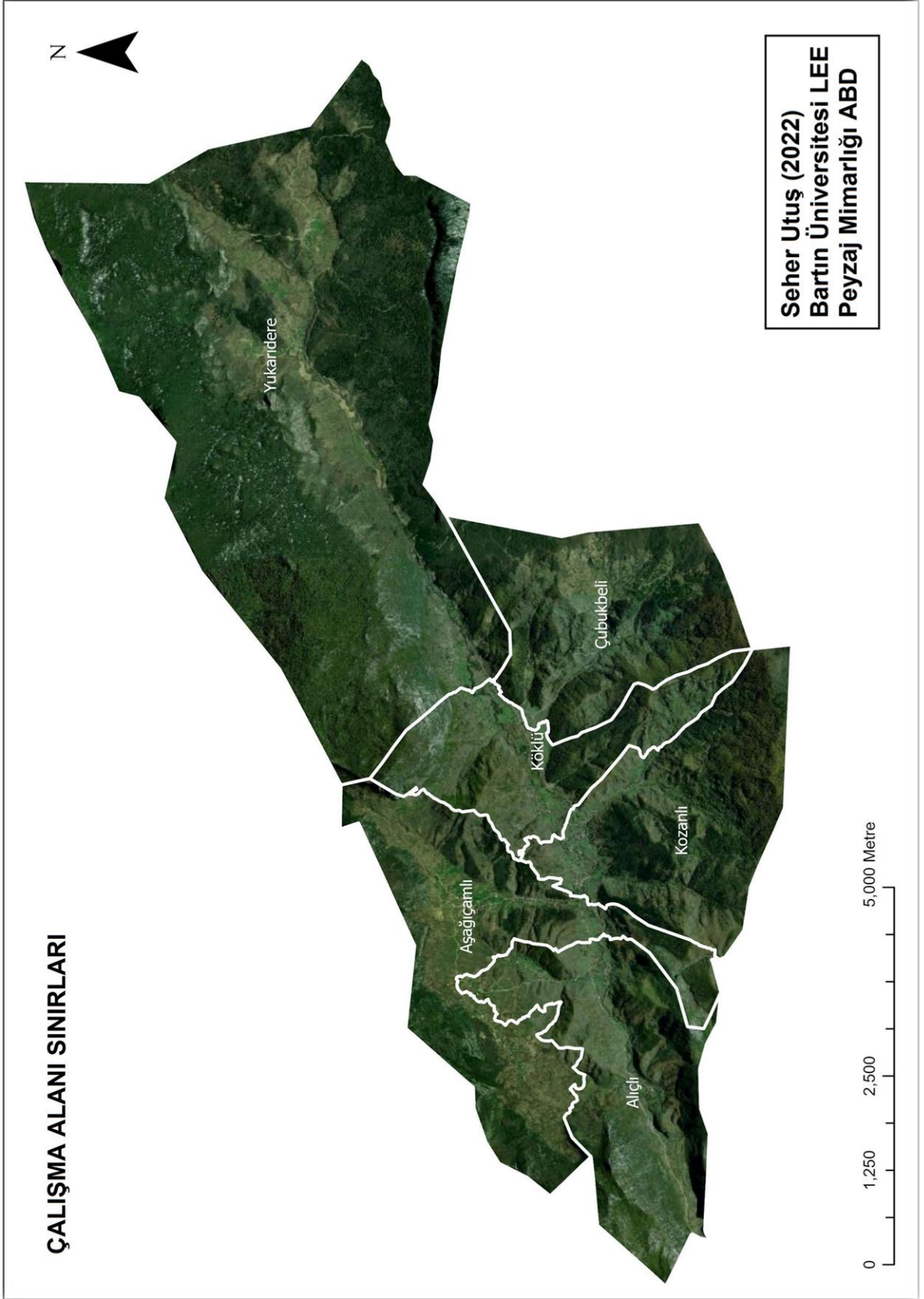
Küre Dağları Milli Parkı (KDMP), Türkiye’deki 45 adet milli parktan (2021 yılı itibariyle) ulusal/uluslararası öneme sahip alanlardan biridir. Türkiye’nin 32. milli parkı olarak 2000 yılında milli park statüsüne dâhil edilmiştir. KDMP doğal alanlar ve kültürel kaynak değerleri ile ön plandadır. Doğal alanlar içerisinde; mağaralar, kanyonlar, şelaleler bulunmakla birlikte zengin bitki örtüsüne de sahiptir. Yerel kültürün en önemli özellikleri arasında zengin gelenek görenekleri, yöreye özgü kılık kıyafetler ve yöre mutfağı sayılabilir. Yerel mimaride ahşap malzemenin orijinal örneklerine de sahiptir (KDMP, 2020; Blumer ve Baştanlar 2011; Belkayalı ve Aydın, 2016).

Küre Dağları Milli Parkı, Türkiye’nin kanyon ve mağaralar açısından en zengin alanlarından birisidir. Milli Park ve çevresinde 77 mağaranın envanteri yapılmış ve haritaları hazırlanmıştır. Uzmanlar bölgede 100’ün üzerinde mağara olduğunu tahmin etmektedir. Bu özelliği ile Küre Dağları Milli Parkı, dünyadaki milli parklar içinde, envanteri yapılmış en çok mağarayı bulduran milli parklardan biridir. Küre Dağları Milli Parkı, bir diğer doğal kaynak değeri olan şelaleleri ve vadileri gibi doğal güzellikleri ile de öne çıkmaktadır. Gelen ziyaretçiler için, Milli Park içerisinde sosyal aktivite imkânı sunan manzara seyir noktaları, günübirlik kullanım alanları ve yürüyüş yolları bulunmaktadır (BAKKA, KUZKA 2022).

Küre Dağları Milli Parkı doğal peyzaj karakterini ve kırsal peyzaj karakterini koruyabilen özel bir alandır. Bölgedeki peyzaj karakteri topoğrafik, coğrafik ve jeolojik yapısı nedeniyle bölgeden bölgeye farklılık göstermektedir. Bu farklılık her bir bölgenin özel bir karaktere sahip olmasını sağlamaktadır. Bu özel yapıyı korumak için köylerin kırsal karakterini belirlemek gerekmektedir. Çünkü bu karakter üzerinde baskılar bulunmaktadır. Köy kırsal karakterini belirlemek bölgedeki kırsal yoksulluğun azaltılması için gündeme getirilen ekoturizm etkinlikleri için önemli bir altlık oluşturmaktadır (Görmüş ve Ark, 2015).

Çalışma alanı kapsamında seçilen 6 köy, Küre dağları tampon bölgede yer alması ve önemli

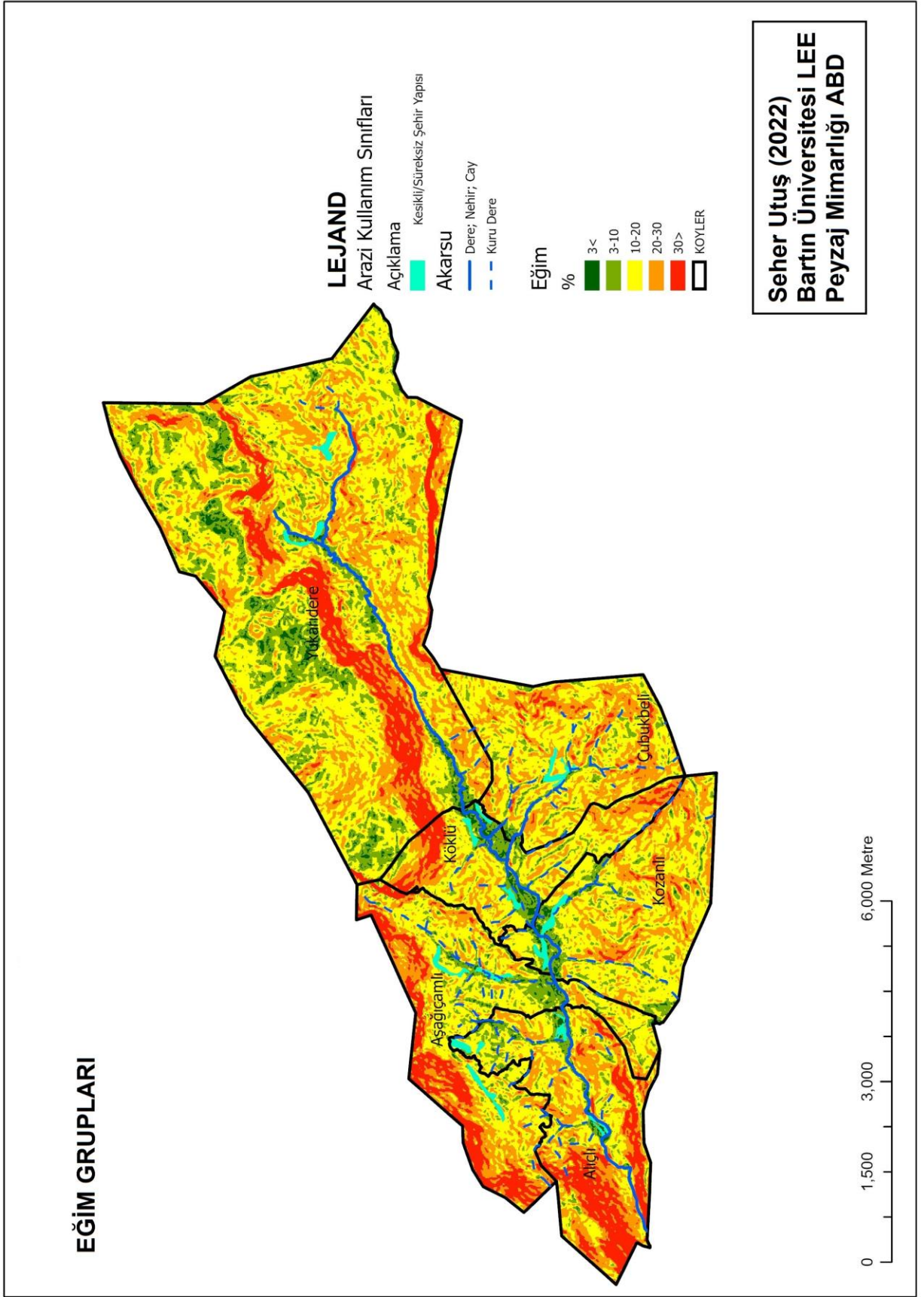
peyzaj değerlerine sahip olmasından dolayı kırsal turizm açısından önemli bir yere sahiptir. Seçilen bu köyler yeşil altyapı kapsamında değerlendirilerek, kırsal kalkınmanın artmasıyla tersine göçün başlatılması ile Drahnna vadisinin değerlerinin gün yüzüne çıkararak kırsal turizm açısından potansiyelinin ortaya çıkarılması hedeflenmektedir(Şekil 4,1).

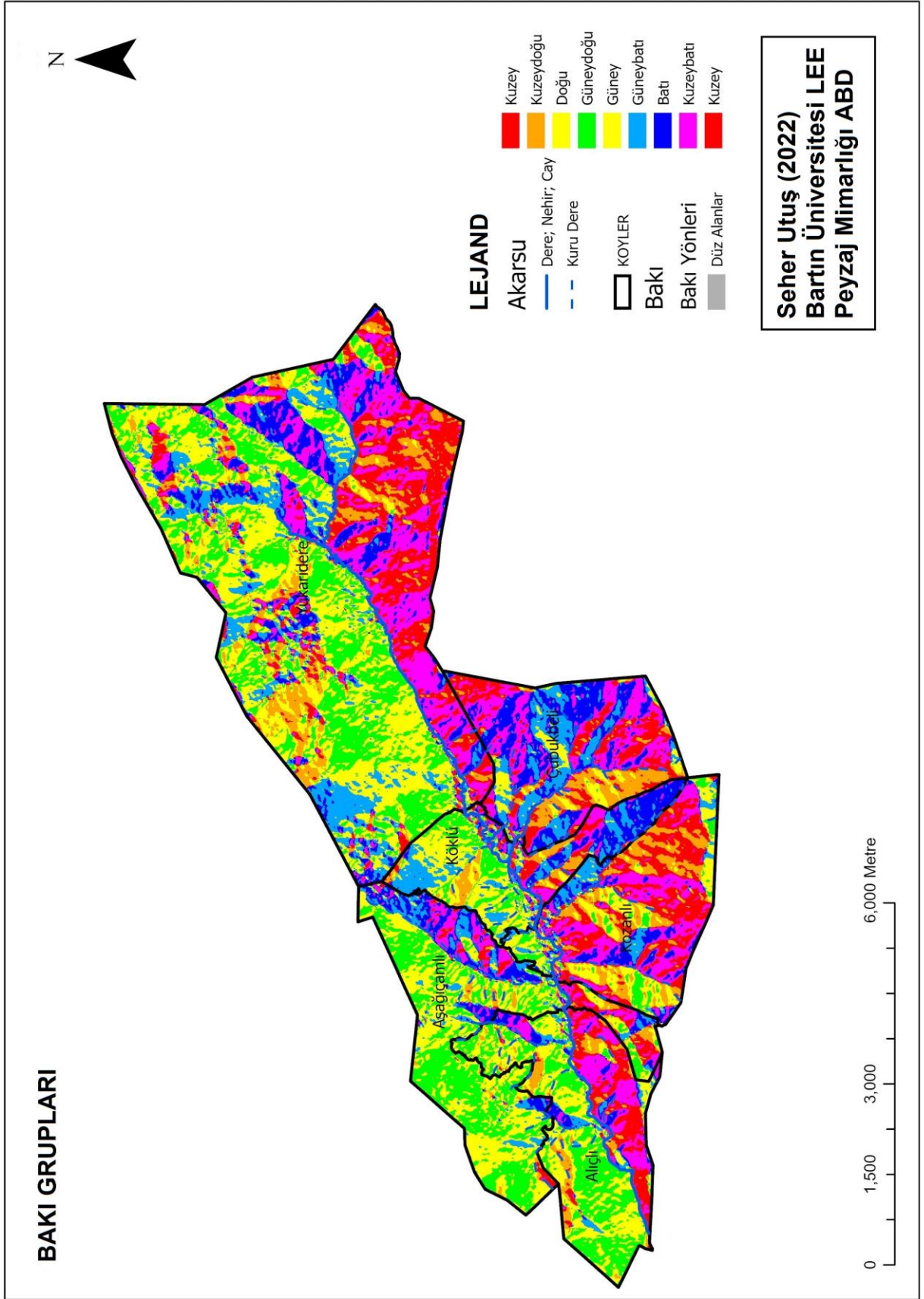
Şekil 4. 1:Çalışma alanı

4.1.2. Topoğrafya

Çalışma alanının eğim sınıfları cbs ortamında 5 grupta incelenmiştir. Eğim haritasından elde edilen verilere göre eğimin çoğunlukla % 10-20 aralığında olduğu, hazırlanan bakı haritasına göre bakı yönlerinin de Alıçlı, Aşağıçamlı, Köklü ve Yukarıdere köylerinde güney-güneydoğu Kozanlı ve Köklü köylerinde ise kuzeybatı yönünde olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 4.2-4.3).

Şekil 4. 2:Çalışma bölgesi eğim

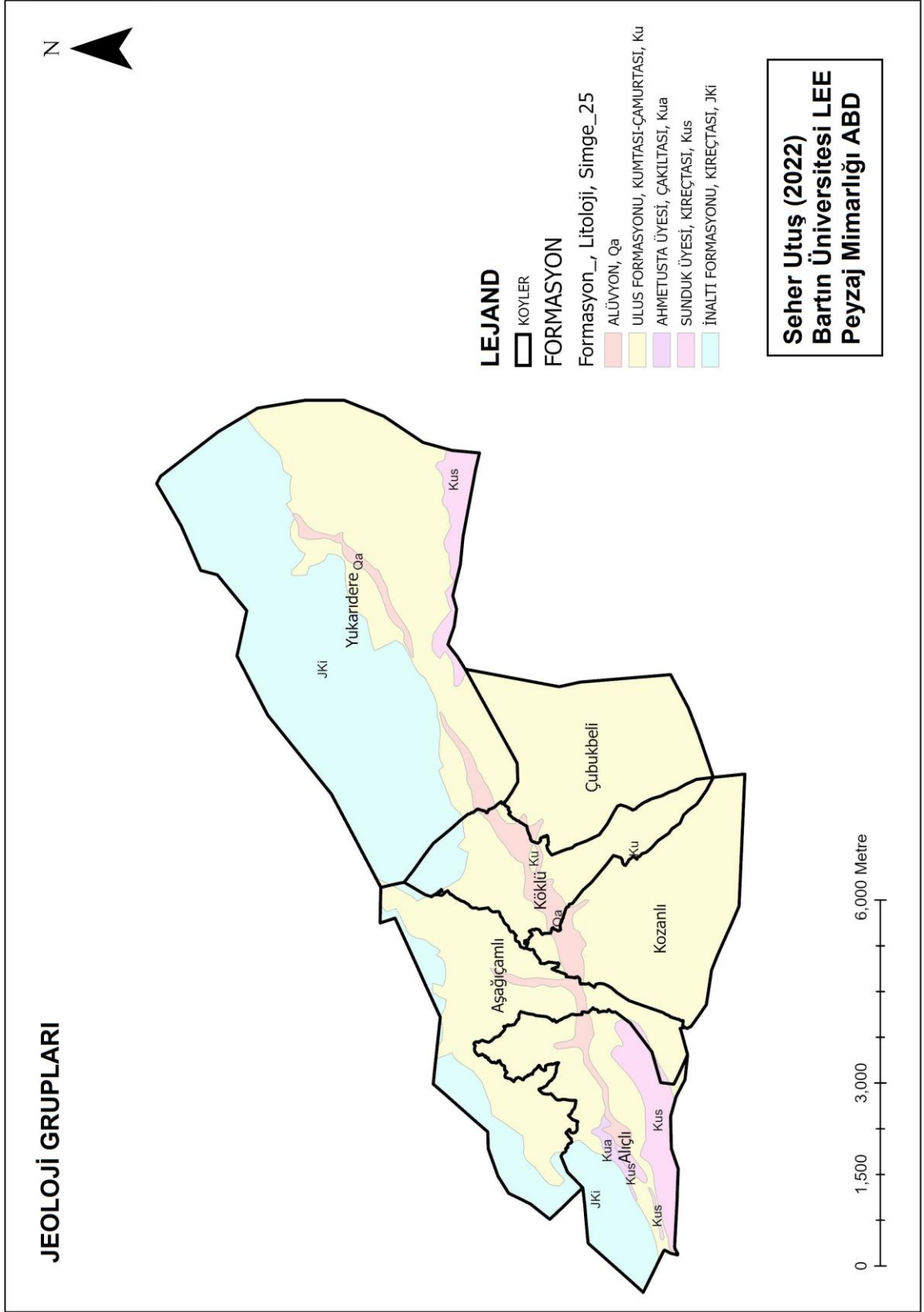
Şekil 4. 3:Çalışma bölgesi baki

4.1.3. Jeolojik Yapı

Çalışma bölgesi jeoloji yapısı incelendiğinde Ulus formasyonu ve İnaltı formasyonu yoğunlukta görülmektedir (Şekil 4.4).

Ulus Formasyonu (Ku) Türbiditik kumtaşı ve şeyl ar dalanmasından oluşan Ulus Formasyonu, Akyol ve diğ. (1974) tarafından Ulus ilçesinden (Bartın ili) adlandırılmıştır. Birim Bartın ili doğusunda yayılım sunar. Birim grimsi yeşil, gri ve yer yer siyah renkli, ince-orta tabakalı türbiditik kumtaşı ve şeyl ar dalanmasından oluşur. Kumtaşlarından tabaka alt yapıları, derecelenme, paralel ve konvolüt laminalanma izlenir. İnaltı Formasyonu ile olan dokanağı boyunca yaygın olmak üzere polijenik konglomeralar bulunur. İnaltı Formasyonundan sinsedimenter olarak kütle akması ve/ veya gravite yoluyla taşınan karbonat çamuru, karbonat kırıntısı, köşeli kireçtaşı 20 çakıl ve blokçuklarının yeniden çökmesi ile oluşan merceksel kireçtaşları (kırıntılı kireçtaşı ve megabreşler) formasyonun karakteristik kayatürünü oluşturur (Kızılay,2019).

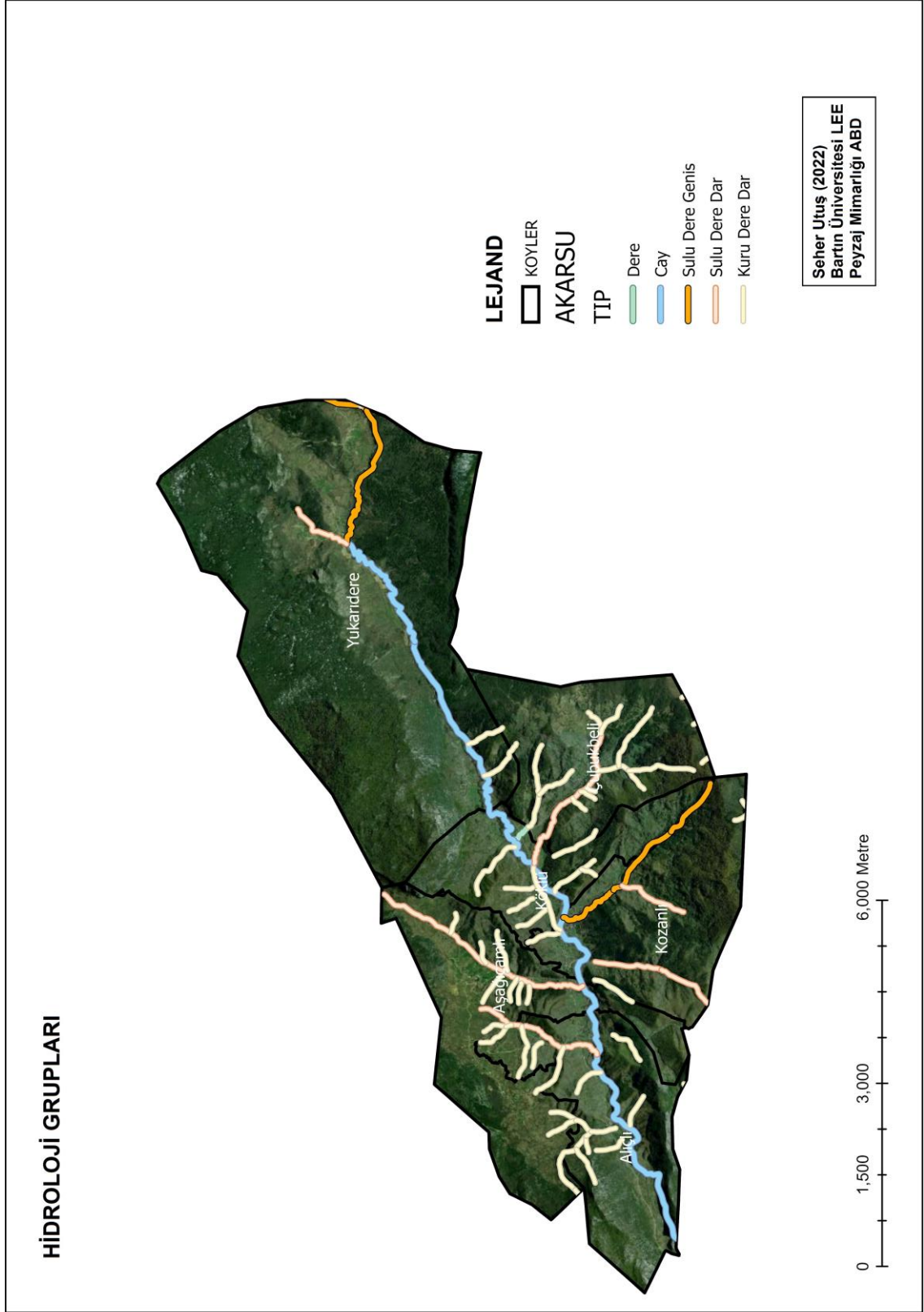
İNaltı Formasyonu (JKi) Genellikle platform karbonatlarından oluşan birim Ketin ve Gümüş (1963) tarafından İnaltı köyünden (Sinop ili) adlandırılmıştır. Amasra ilçesi doğu kesimlerinde yayılım sunar. İnaltı Formasyonu beyaz, bej ve gri renkli, ince-orta-kalın tabakalı platform tipi karbonatlardan oluşur. Tabanda kumtaşı, kumlu kireçtaşı, dolomitik kireçtaşı ve dolomit ile temsil edilir. Bu seviyeler oolitik tanetaşı, bentik foraminifer-gastropod vaketaşı /istiftaşı, algal stromatolitik bağlamtaşı, dolomitik karbonat çamurtaşı ve yer yer alg-mercan bağlamtaşı karakterindedir. Orta ve üst kesimleri tümüyle monoton karbonatlardan oluşur. Yer yer intraformasyonel konglomera içerir. Ulus ve Kilimli formasyonlarıyla yanal olarak girik olduğu yerler ile resif ilerisi bölümleri kırıntılı kireçtaşı karakterindedir (Kızılay,2019).

Şekil 4. 4: Jeoloji

4.1.4 Hidrolojik Yapı

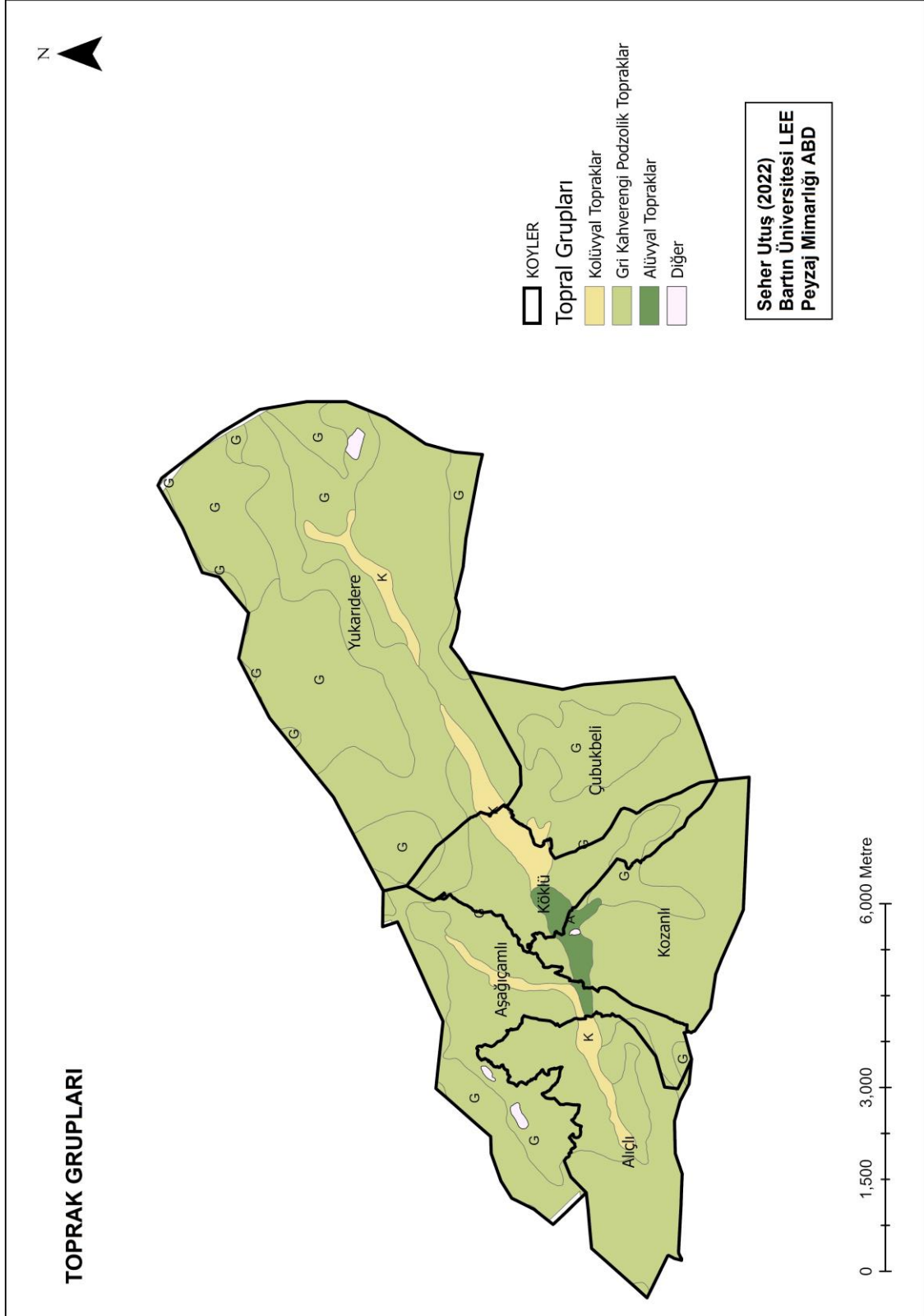
Çalışma bölgesine ilişkin yüzey suları olarak hidrolojik yapı incelendiğinde çayın köy merkezlerinden geçtiği görülmektedir. Uluçayı sulu dereler beslemektedir. Şekil 4.5 te çalışma alanına ilişkin hidroloji haritası yer almaktadır.

Şekil 4. 5:Hidroloji

4.1.5 Toprak Özellikleri

Çalışma bölgesi toprak grupları incelendiğinde en fazla alanı kapsayan toprak grubunun gri kahverengi podzolik topraklar olduğu görülmektedir. gri-kahverengi podzolik topraklar; yüzeyde ince bir organik kat ve bunun altında açık renkli mineral toprak bulunmaktadır. Alt toprakta kil birikmesi görülmektedir. Toprak reaksiyonu genellikle orta asittir. Bu toprakların verimliliği ana maddeye bağlı olarak büyük ölçüde değişiklik göstermektedir. Bu toprakların kireçlenme ve gübrelenmesi iyi sonuç vermektedir (URL1,2022). Toprak gruplarına ait haritaya şekil 4.6' da yer verilmiştir.

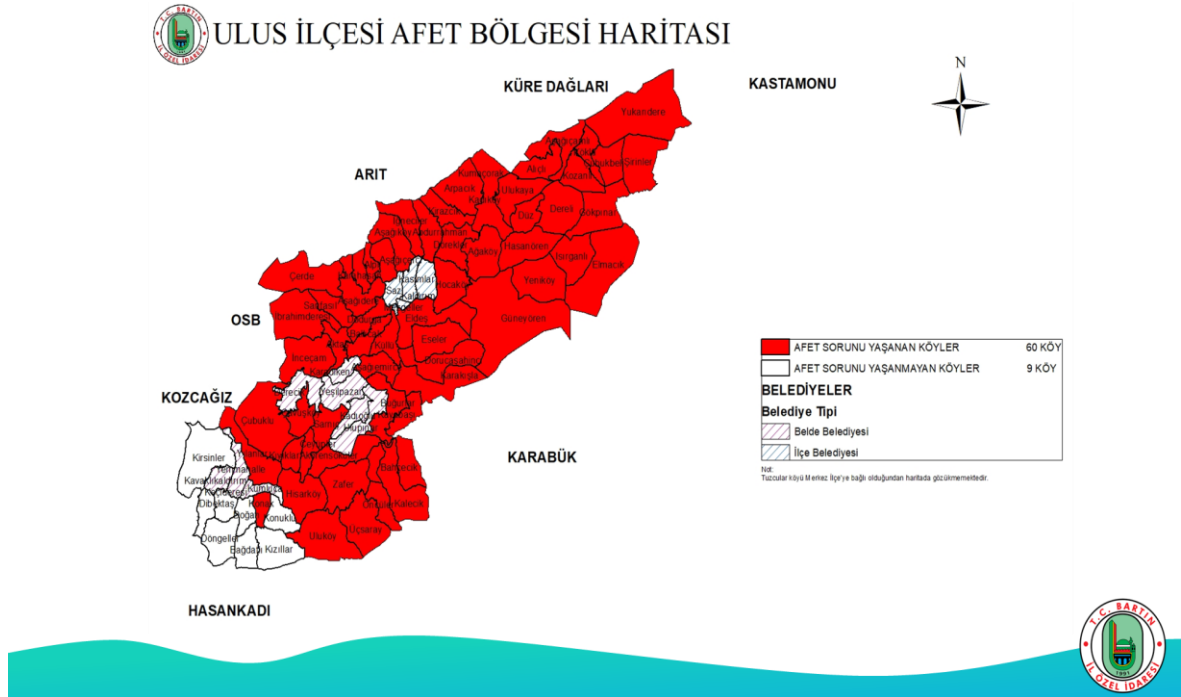
Şekil 4. 6:Toprak grupları

Çalışma alanı incelendiğinde çoğunlukla Gbc3 : Aynı yaşlı orman formunda, tam kapalı, sıırlık-direklik ve ince ağaçlık çağında saf göknar kuru meşceresi, KnGncd3: Aynı yaşlı orman formunda, tam kapalı, kayın ve gürgen ağaçlarından oluşan ince ve orta ağaçlık çağlarında, karışık kuru meşcerelerin yer aldığı gözlemlenmektedir (Şekil 4.7).

4.1.6. İklim Değişikliğinin Etkileri

Bartın İl Özel İdaresi Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) laboratuvarında hazırlanan verilere göre Ulus İlçesindeki birçok köy ile birlikte çalışma alanımızda yer alan 6 köyünde iklim değişikliğinden kaynaklı yağmur sularında artış ile afet ve heyelan bölgesi haline geldiği gözlemlenmiştir (Şekil 4.8).

Yağmur suyunun fazlalığının taşkın ve sellere yol açtığı bilinmektedir. Krizi fırsata çevirmek adına yeşil altyapı yaklaşımından oluşan bir planlama yöntemi ile Drahna bölgesinde yağmur suyu biriktirme alanları oluşturularak tarımsal sulamada kullanımı amaçlanmaktadır. Bu sayede hem verimli olan yağmur suyunu biriktirmiş, hem de toprakla buluşturularak köy halkının bahçe sulama suyu kullanılması ile ekonomiye can vererek maliyetlerin azaltılmasına katkı sağlanmış olacaktır.

Şekil 4. 8:Ulus İlçesi afet haritası

4.1.7. GZFT Analizi

GZFT analizi sonucunda ortaya çıkan verilere göre çalışma alanında bulunan ön plana çıkartılması gereken fırsatlara değinilmiştir. Tarım ve turizm faaliyetlerinin arttırılarak dışa göçü engelleyerek tersine göçü başlatmak için tarımsal alanların değerlendirilmesi ve

işgücünün artırılması gerekmektedir(Tablo 4.1).

Tablo 4. 1:GZFT analizi

GÜÇLÜ YÖNLER <ul style="list-style-type: none">• Küre Dağları Sınırları İçerisinde Yer Alması• Çalışma Alanında Biyoçeşitliliğin Fazla Olması• Çalışma Alanının iklim ve toprak yapısının tarıma elverişli olması• Çalışma alanının kültürel ve tarihi Değerleri• Meyve ve sebze üretecek tarım topraklarına sahip olması• Kemerli, Kokurdan ve Gölcük Mağarasına Sahip Olması• Uluyayla, Gezen ve Ardıç Yaylalarına Yakın Olması• Tarımsal Sulama İçin Ulus Çayının Köy Merkezlerine Yakınlığı• Eko turizm Açısından Önemi	ZAYIF YÖNLER <ul style="list-style-type: none">• Köy Yollarının Bakımsız Olmasından Kaynaklı Ulaşım Sorunu• Tarımsal Üretimin Az Olması ve• Tarım arazilerinin çok parçalı ve eğimli olması• Tarımsal Alanların Verimli Kullanılmaması• Köylerdeki Gri ve Yeşil Alt Yapı Eksikliği• Nüfus Yoğunluğunun Gençlerden Oluşmaması• Seracılık ve hayvancılık konusunda eğitim eksikliği
FIRSATLAR <ul style="list-style-type: none">• Korunmuş Doğal Peyzaja Sahip Olması• Tarım Alanlarının Verimli Kullanılarak İstihdamın Arttırılması• Eko turizm Açısından Önemli Odak Noktaları Olması• Drahma Bölgesinde Bisiklet Rotasının Bulunması• Spor ve etkinlik ihtiyacını karşılayabilmesi• Küre dağlarının yaban hayatı, ekoturizm ve doğal peyzaj envanteri açısından zengin olması	TEHDİTLER <ul style="list-style-type: none">• Yaz Aylarında Turizm Faaliyetlerinin Artması• Küre Dağlarının Yaban Hayatı, Eko turizm ve Doğal Peyzaj Envanteri açısından zengin olmasından kaynaklı doğanın tahribatı• Milli Parkın Önemli Bölümünün Kastamonu Sınırları İçerisinde Yer Alması• Habitat Parçalanmaları• İş olanaklarının yetersiz olmasından dolayı Dışa göç• İstihdamın yetersiz olması• İklim değişikliği ile birlikte yağışın fazla olmasından kaynaklı heyelan ve taşkın riski

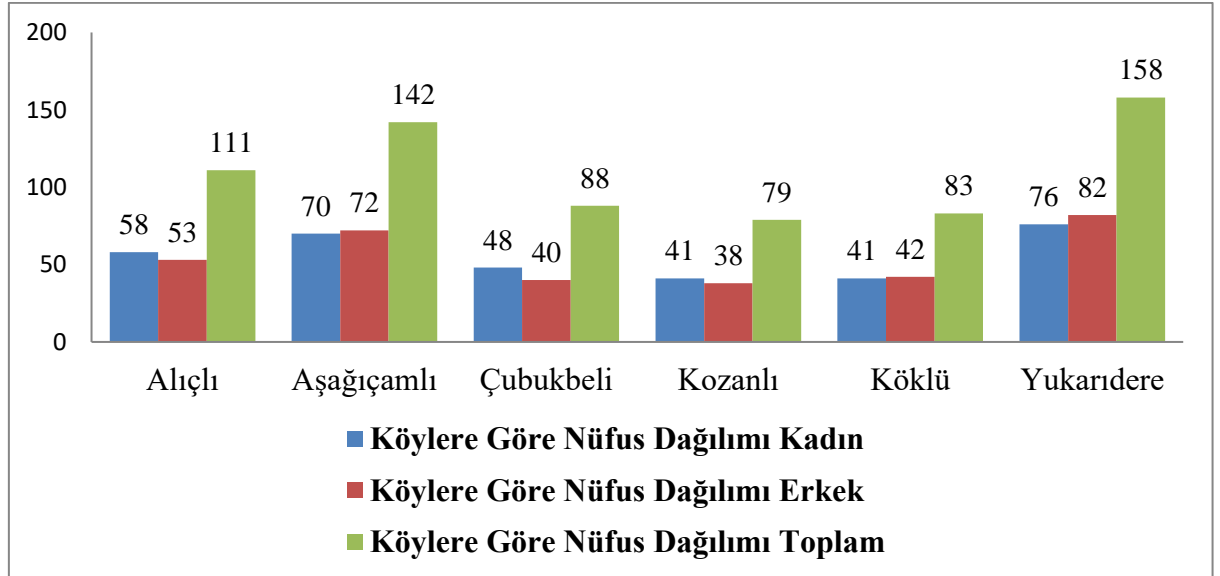
4.2. KÜLTÜREL PEYZAJ ENVANTERİ

4.2.1. Demografik Yapı

Ulus İlçesi Küre Dağları Milli Parkının güneyinde yer almaktadır. Bu çalışma kapsamında 6 köy yer almaktadır. Bölgede karışık ormanlar hâkimdir. Köyler yamaçlarda konumlanmıştır. Bölgenin karakterinin en önemli öğelerinden biri olan Drahma Vadisi, Ulukaya Kanyonu ve Şelalesine yakınlığı ile ekoturizm açısından değeri oldukça yüksektir.

Çalışma alanı olarak seçilen altı köy nüfus bakımından incelendiğinde Nüfusun en az olduğu köy 79 kişi ile Kozanlı, en yoğun olduğu köy ise 158 kişi ile Yukarıdere köyü olduğu gözlemlenmektedir. Kadınların yoğunlukta olduğu köy Alıçlı iken erkeklerin yoğun olduğu köy yine Yukarıdere köyüdür (Tablo 4.2).

Tablo 4. 2:TÜİK 2021 Nüfus verileri

Çalışma alanı olarak seçilen Drahma vadisi incelendiğinde köylerin ekolojik ve biyolojik değerlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Köylerin ekolojik değerlerinin korunması ile kırsal karakterinin bozulmaması önem arz etmektedir. Aşağıda sosyal ve ekolojik değerleri yer alan çalışma alanı incelendiğinde tarımla üretimin yoğun olduğu ve önemli peyzaj noktalarının yer aldığı gözlemlenmektedir.

4.2.2. Altyapı ve Ulaşım

Çalışma alanı için toplanan veriler incelendiğinde köy ulaşım ve altyapısında genel olarak kilit parke ve asfalt yollar olduğu görülmekle birlikte yağış kaynaklı yollarda deformeler olduğu tespit edilmiştir. Altyapı ile ilgili yağmur suyu iletimi için kanallar veya ızgaralar bulunmamakta, çalışma alanı köylerinin hiçbirinde kanalizasyon yapısı yer almamakta olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 4.9).

Şekil 4. 9:Çalışma alanı altyapı ve ulaşım

4.2.3. Kaynak Değer ve Ekoturizm

Çalışma alanında önemli peyzaj noktaları yer almasının avantajlarının yanında bu alanların ve kaynak değerlerin korunması ve tanıtılması için müze, tanıtım merkezi gibi alanların bulunmasıyla ekoturizm açısından avantaj sağlamaktadır(Şekil 4.10).

Şekil 4. 10:Çalışma alanı kaynak değer ve ekoturizm

4.2.4. Alan Kullanımı- Tarım ve Hayvancılık

Drahna Vadisinin eteklerinde yer alan çalışma alanı incelendiğinde tarım sadece mevcut evlerinin yanında bulunan küçük alanlarda yapıldığı gözlemlenmiştir. Üretilen ürünlerin sadece kendilerinin ihtiyacını karşılayacağı kadar yapıldığı, halk ile yapılan görüşmeler ile ortaya konmuştur (Şekil 4.11).

Şekil 4. 11:Çalışma alanı alan kullanımı- tarım ve hayvancılık

4.2.5. Geleneksel Mimari Doku

Köylerin mimari dokusu incelendiğinde yapıların eski ve onarıma ihtiyaç olduğu gözlemlenmiştir. Eski Bartın evlerinin dokusu da hala gözlemlenebilmektedir (Şekil 4.12).

Şekil 4. 12:Çalışma alanı geleneksel mimari doku

4.2.6. Su Kullanımı

Köy halkının suya ulaşımı incelendiğinde yerleşimin suya yakın alanlarda olduğu gözlemlenmiştir. Fakat köyde yaşayan yerel halkın yaş ortalaması 50 yaş üzeri olduğu için tarım alanlarına suyun ulaşımı için bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir (Şekil 4.13).

Şekil 4. 13:Çalışma alanı su kullanımı

4.2.7. Bitki Örtüsü

Çalışma alanının bitki örtüsünü incelendiğinde çoğunlukla ormanlık alanları kapsadığı görülmüştür. Yerleşim ormanlık alanların altlarında yer alan düzlüklerde konumlanmıştır (Şekil 4.14).

Şekil 4. 14:Çalışma alanı bitki örtüsü

4.2.9. Muhtar Görüşmelerinden Elde Edilen Veriler

Çalışma alanını kapsayan 6 köy muhtarı ile görüşmeler gerçekleştirilip aynı sorular yöneltilmiştir. Bu sorular doğrultusunda köyün ortak özellikleri ve sorunları tespit edilmeye çalışılmıştır(Şekil 4.15).

Şekil 4. 15:Muhtar görüşmeleri

Muhtarlarla yapılan görüşmeler neticesinde köy yerleşimlerinin birbirine yakın olmasından dolayı ortak alanlarda bulunduğu (kahve, cami vb.), önemli günlerde de bir araya geldiğini dile getirmiştir.

Muhtarlar genel olarak temel probleminin altyapı ve ulaşım olduğunu dile getirirken en büyük sıkıntılarının kanalizasyon sorunu olduğunu, turistlerin gelebilmesi için tur otobüslerinin veya ilçe otobüslerinin yer almadığından dolayı önemli peyzaj noktalarının ziyaretçilerle buluşamadığından dert yanmaktadır.

Küre Dağları gibi önemli bir milli parkın tampon bölgesinde yer almanın mutluluğunu yaşarken Drahna vadisinin Ekoturizm açısından yeterince bilinmediğini, kaynak

değerlerinin gün yüzüne çıkmadığını dile getirmişlerdir. Kamp, Doğa yürüyüşü, bisiklet rotası gibi önemli turizm aktivitelerin yapılabileceği çalışma alanında yeterince tanıtım yapılamadığı, yapılırsa bile turizm açısından konaklama yapılabileceği (tesis, pansiyon vb.) yerlerin bulunmadığını belirtmişlerdir.

Köy halkının geçim kaynağını emekli maaşları oluşturmaktadır. Köy halkının nüfusunun 50 yaş üzeri olmasından dolayı tarım ve hayvancılık sektörünü ilerletememiş, sadece kendi ihtiyaçlarını karşılayacak kadar çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşabildiklerini belirtmişlerdir. Köylülerle ve muhtarla yapılan konuşmalar neticesinde 6 köyünde ortalama sadece 5-10 hane arasında hayvancılıkla uğraştığı tespit edilmiştir.

4.3. SEKTÖREL GELİŞİM STRATEJİLERİ

Bu çalışmada gelişim stratejileri belirlenirken doğal, sosyokültürel ve demografik yapının önemi ortaya çıkmıştır. Yeşil altyapı ile kırsal alan planlamasında tarım ve ekoturizm ele alınarak kırsal alanların terkini önleyerek tersine göçün başlatılabilmesi için ekonomik kalkınmanın artırılması hedeflenmiştir.

4.3.1. Tarım Sektörü Gelişim Stratejileri

Çalışma alanının tamamı değerlendirildiğinde genel olarak yerleşim alanlarının tarım alanları ve suya yakınlığı ön plana çıkmaktadır. Çok değerli topraklara sahip olan bu bölge sera ve tarlaların artırılması amacıyla kırsal alanda kalkınmayı hedefleyen ve göçlerinde en aza indirgenmesine olanak tanıyan projeleri doğuracaktır.

Kırsal karakteri ile öne çıkan seralar ve tarlalarda ekim ve dikim özendirilmeli ve bu konuda teşvikler oluşturulmalıdır. Kırsal kalkınma projelerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir. Ekolojik/organik tarım ile ilgili eğitimler verilmesi ve köylülerin bu konuda teşvik edilmesi gerekmektedir. Yeşil altyapıyı güçlendirerek tarımsal alanlarda işgücü ve istihdam artırılarak, köy nüfusuna gençlerin katılımı sağlanmalıdır.

Köylerde yetiştirilen ürünler için çiftçi kayıt sisteminde kayıtlı arazilere ve devletten aldıkları destek miktarlarına Tablo 4.3 te yer verilmiştir.

Tablo 4. 3: Çiftçi kayıt sisteminde kayıtlı tarım arazileri (Tarım ve Orman İl Müdürlüğü Verileri 2019, Bartın)

	Yüzölçümü (Da)	Çiftçi Kayıt Sisteminde Kayıtlı Arazi (Da)	Tarım İçin Alınan Destek Miktarı (TL)
Alçlı	7.393,8	18	2628
Aşağıçamlı	9.057,10	24.78	1003.87
Çubukbeli	7.240,51	11.8	-
Kozanlı	7.435,55	-	-
Köklü	4.962,95	27	297.41
Yukarıdere	32.738,72	78.63	2152.91

Tarım ve hayvancılıkla ilgili verileri incelediğimizde yüzölçümü bakımından büyük ve tarıma elverişli arazilere sahip bu köylerin yeterince tarımla uğraşmadığı görülmektedir. Köy nüfusları TÜİK verilerine göre incelendiğinde nüfuslarda artış izlenmektedir. Fakat 6 köyün muhtarları ile yapılan görüşmeler neticesinde köy nüfuslarının geneline 45 yaşın üstü oluşturduğunu, köyde okula giden çocukların 10 öğrenciyi geçmediği söylemektedir. Genç nüfusun iş imkânları bulunmamasından dolayı göç ettiğini, nüfus artışlarının sebebinin emekli olan vatandaşların köylerine geri dönmelerinden kaynaklı olduğundan bahsedilmektedir. Muhtarlarla yapılan görüşmelerde köylerin tarıma elverişli olduğu fakat nüfus dağılımı yaşlılardan oluştuğundan dolayı tarımın sadece kendilerine yetecek kadar yapıldığı söylenmektedir.

Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından 2019 yılında hazırlanan ürün deseni incelendiğinde, çalışma alanında genellikle mısır, sebze meyve üretimi yapıldığı görülmekte, bunun yanında ceviz, elma, armut ve kiraz üretiminin mevcut alanlarda yetiştirilebileceği öngörülmektedir(Tablo 4.4).

Tablo 4. 4:Çalışma alanı ürün deseni (Tarım ve Orman İl Müdürlüğü Verileri 2019, Bartın)

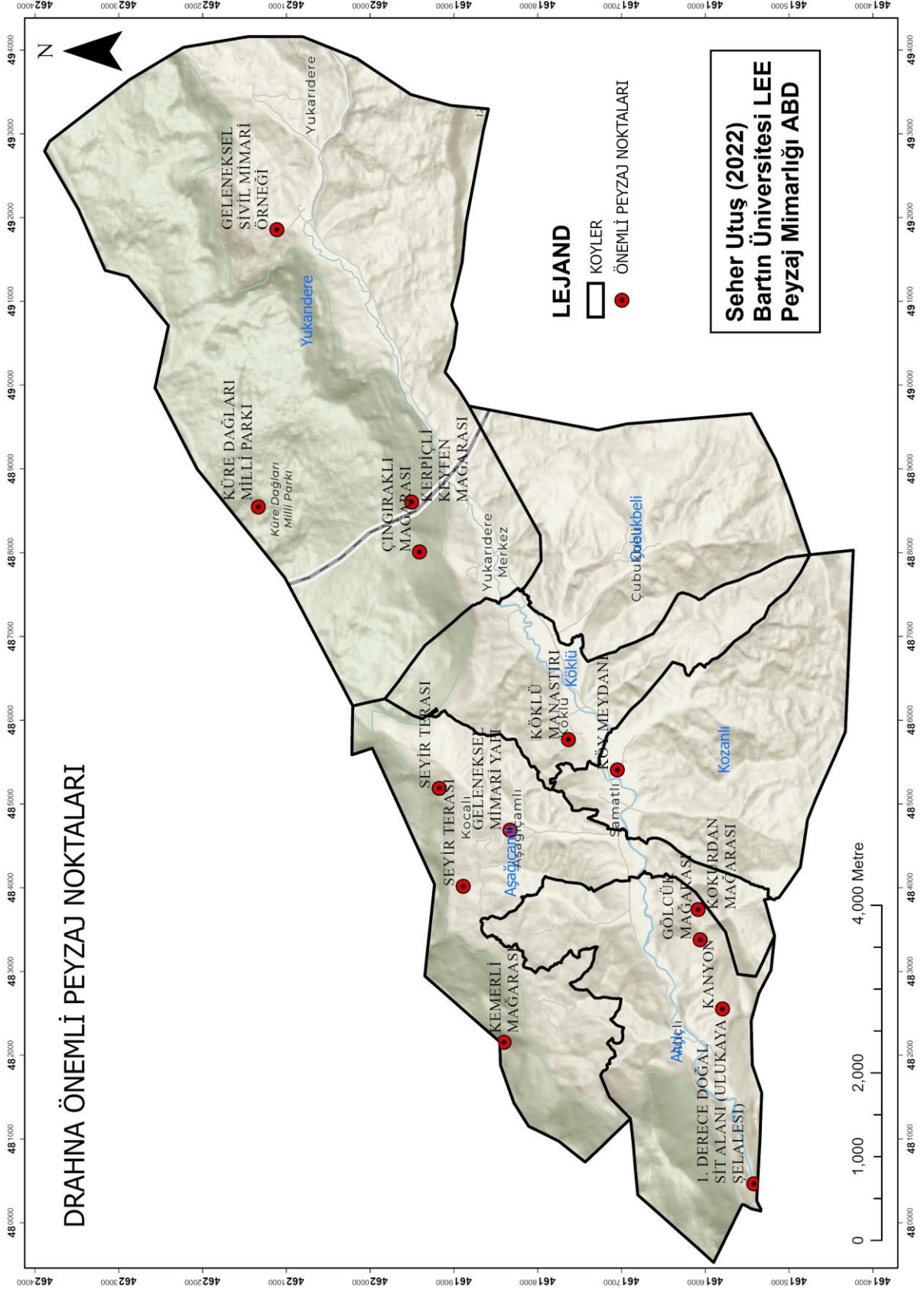
	Mevcut Ürün Deseni	Hayvancılık	Önerilen Ürün Deseni	Önerilen Hayvancılık Modeli
Alıçlı	Mısır, Yonca ve Sebze Yetiştiriciliği	B.Baş Hayvan Yetiştiriciliği	Ceviz Üretimi,	Arıcılık
Aşağıçamlı	Buğday, Yulaf, Mısır ve Sebze Yetiştiriciliği	B.Baş Hayvan Yetiştiriciliği	Ceviz, Bodur Elma, Bodur Armut ve Kiraz Üretimi	Arıcılık
Çubukbeli	Yulaf, Mısır Üretimi	B.Baş ve K.Baş Hayvan Yetiştiriciliği	Ceviz, Bodur Elma, Bodur Armut, Kiraz, Üretimi	Arıcılık
Kozanlı	Mısır, Sebze ve Meyve Üretimi		Ceviz, Bodur Elma, Bodur Armut ve Kiraz Üretimi	Arıcılık
Köklü	Mısır, Karışık Sebze ve Meyve Üretimi		Ceviz, Bodur Elma, Bodur Armut ve Kiraz Üretimi	Arıcılık
Yukarıdere	Mısır, Yonca ve Yulaf Üretimi		Sebze ve Meyve Üretimi	

4.3.2. Ekoturizm Sektörüne İlişkin Gelişim Stratejileri

Küre dağlarının eteklerinde bulunan Drahna Vadisi ekoturizm açısından önemli bir yere sahiptir. Çalışma alanımızı incelediğimizde ekoturizm açısından en önemli yere sahip çevreye duyarlı bisiklet yolu rotalarının tasarlandığını görmekteyiz. Örnek çalışmalara baktığımızda Küre Dağları Milli Parkı ve Çevresinde Bisiklet Spor ve Turizmi kapsamında Mevcut Durum Değerlendirilmesi ve Öneri Raporunda yer alan Şenpazar-Azdavay-Pınarbaşı- Drahna-Ulus örnek bisiklet yolu rotası, 350 m ile 1.200 m arasında değişen irtifaya sahip, sıklıkla değişen ve çoğu yerde %10 üstünde devam eden eğim görülmektedir. Yol kalitesi genelde düşük olsa da rotanın sunduğu manzara ve eşsiz yoğun orman yapısı

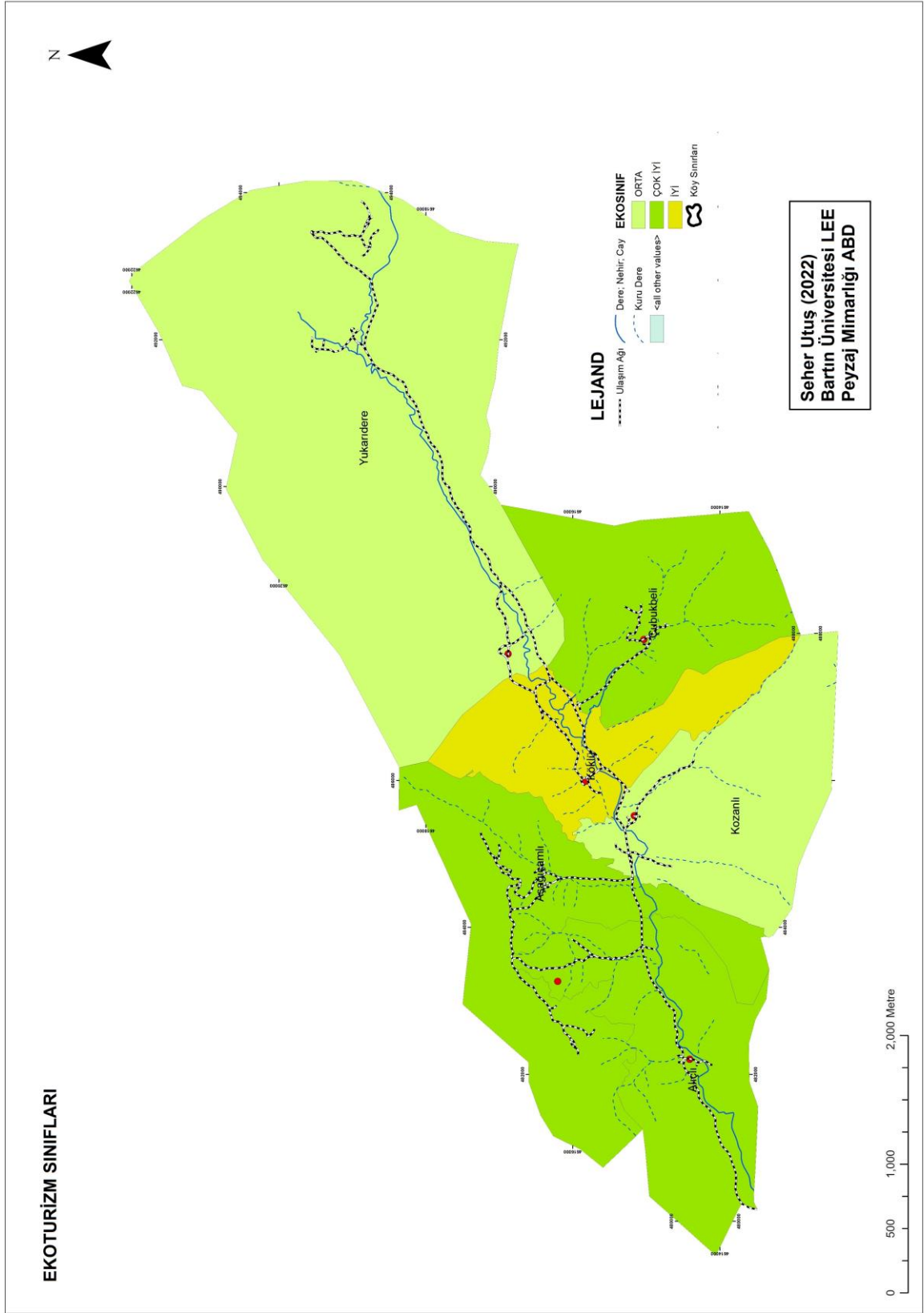
farklılık yaratmaktadır. Şenpazar, Kızılcasu kamp alanı ile başlayıp, eski Cide-Azdavay yolunu takiben Pınarbaşı'na bağlantı yapabilmek mümkündür. Sadece bu bölge özelinde bile çok günlük festival / tur aktiviteleri ile sportif organizasyonlar planlanabilir. Pınarbaşı'nda düzenli olarak organize edilen, Kanyon ve Doğa Sporları Festivali ile birlikte, birbirlerini güçlendirecek dağ bisikleti maratonu gibi bisiklet etkinlikleri kolaylıkla uygulanabilir (BAKKA ve KUZKA, 2021).

Çalışma alanında yer alan önemli peyzaj noktaları, ekoturizm açısından büyük önem taşımaktadır. Bu noktalar turizm açısından ön plana çıkartıldığında, bölgenin ve ilçenin kırsal kalkınmasına katkı sağlayacaktır. Drahn vadisinin önemli peyzaj noktalarına Şekil 4.16'da yer verilmiştir.

Şekil 4. 16:Çalışma alanı önemli peyzaj noktaları

Drahna vadisi önemli peyzaj noktaları, yerleşim alanları, tarım alanları verileri ile birleştirilerek ekoturizm açısından değerlendirildiğinde 3 gruba ayrılmıştır. Çok iyi iyi ve orta olarak değerlendirilen çalışma alanında Alıçlı, Aşağıçamlı ve Çubukbeli ekoturizm açısından çok iyi, Kozanlı, Yukarıdere orta, Köklü köyü iyi olarak değerlendirilmiştir(Şekil 4.17).

Şekil 4. 17:Ekoturizm sınıfları

Ekoturizm açısından önemli bölgede yer alan çalırma alanı bisiklet rotaları, kamp, karavan park, yürüyüş gibi birçok aktivite için uygun alanlara sahip olmakla birlikte önemli peyzaj noktaları ile turistler için cazibe merkezi haline gelmektedir.

Ülkemizin farklı bakanlıklarının sağlıklı yaşamın vazgeçilmez bileşeni saydığı bisiklet için çok detaylı çalışmalar yaptığı bilinmektedir. Bu çalışmalar bölgemizde de devam etmektedir. Katma değeri yüksek ve turizmde son dönemde önemli girdiler sağlayan bisiklet konusunda “Bisiklet Dostu Konaklama İşletmeleri” hakkında son dönemde çıkan yasa ve yönetmelikler de bölgemizde yatırımların bu yönde artmasına katkı sunacaktır (Şekil 4.18)(KDMP Dergi,2022).

Şekil 4. 18:Bartın bisiklet festivali 2015 (KDMP Dergi,2022)

4.4.YERLEŞİME İLİŞKİN GELİŞİM STRATEJİLERİ

4.4.1. Köy Künyeleri

Drahna Vadisinde yer alan çalışma alanına ait köylerin doğal ve sosyo kültürel özellikleri, önemli peyzaj noktaları, köylerin potansiyellerini ortaya koyarak kırsal kalkınma açısından önemini vurgulayan köy künyeleri hazırlanmıştır.

Alıçlı Köyü köy künyesi incelendiğinde 111 kişiden oluşan Alıçlı Köy nüfusu genellikle yaşlılardan oluşmaktadır. Köyde 58 kadın 53 erkek yaşamaktadır. Nüfusun az ve yaş ortalamasının yüksek olmasından dolayı bostan tipi sebze yetiştiriciliği köyde hakimdir. Köy halkı büyükbaş hayvancılığı sadece kendi ürünlerinden faydalanabilmek için yetiştirmektedir. Gelir kaynağı yaş grubunun yüksek olmasından kaynaklı emekli maaşlarıyla sağlanmaktadır.  nemli peyzaj noktalarının yer aldığı bu köyde konaklamaya müsait alanların yer almadığı görülmektedir (Şekil 4.19).

Alıçlı Köyü

Nüfus	111
Rakım (Ort)	872,41m
Köyün Alanı	757ha
Tarım Tipi	Bostan
Tarımla Üretim	Domates, biber, salatalık, soğan, kıvırcık
Hayvancılık	Büyükbaş, küçükbaş
Önemli Peyzaj Noktaları	Gölcük mağarası, Kokurdan mağarası, kanyon
Milli Parkla İlişkisi	Tampon bölgede
Geçim Kaynakları	Emekli maaşı
Mevcut Yol Durumu	Stabilize, kilit parke
Altyapı Sorunları	Kanalizasyon ve çöp
Önerilen Tesisler	Konaklama tesisi

Şekil 4. 19:Alıçlı köy künyesi

142 kişiden oluşan Aşağıçamlı Köy nüfusu genellikle yaşlılardan oluşmaktadır. Köyde 70 kadın 72 erkek yaşamaktadır. Nüfusun az ve yaş ortalamasının yüksek olmasından dolayı bostan tipi sebze yetiştiriciliği köyde hakimdir. Köy halkı büyükbaş hayvancılığı sadece kendi ürünlerinden faydalanabilmek için yetiştirmektedir. Gelir kaynağı yaş grubunun yüksek olmasından kaynaklı emekli maaşlarıyla sağlanmaktadır. Ulaşım ağındaki yollar stabilize ve kilit parkedir. Kemerli Mağarası, Kadirharman mağarası, manzara seyir noktası

bu köyde bulunduğu için köyün Ekoturizm potansiyeli yüksektir. Önemli peyzaj noktalarının yer aldığı bu köyde konaklamaya müsait alanların yer almadığı görülmektedir (Şekil 4.20).

Aşağıçamlı Köyü	
	
Nüfus	142
Rakım (Ort)	771 m
Köyün Alanı	932 ha
Tarım Tipi	Bostan
Tarımla Üretim	Domates, biber, ıspanak, marul, fasulye, karalahana
Hayvancılık	Büyükbaş
Önemli Peyzaj Noktaları	Kemerli mağarası (patika yolu var), Kadıharman mağarası, manzara seyir noktası, geleneksel mimari yapı
Milli Parkla İlişkisi	Tampon bölgede
Geçim Kaynakları	Emekli maaşı
Mevcut Yol Durumu	Stabilize, kilit parke
Altyapı Sorunları	Kanalizasyon ve çöp
Önerilen Tesisler	Konaklama tesisi

Şekil 4. 20:Aşağıçamlı köy künyesi

88 kişiden oluşan Çubukbeli Köy nüfusu genellikle yaşlılardan oluşmaktadır. Köyde 48 kadın 40 erkek yaşamaktadır. Nüfusun az ve yaş ortalamasının yüksek olmasından dolayı bostan tipi sebze yetiştiriciliği köyde hakimdir. Köy halkı büyükbaş hayvancılığı sadece kendi ürünlerinden faydalanabilmek için yetiştirmektedir. Gelir kaynağı yaş grubunun yüksek olmasından kaynaklı emekli maaşlarıyla sağlanmaktadır. Altyapı sorunlarının mevcut olduğu köyde konaklamaya müsait alanların yer almadığı görülmektedir (Şekil 4.21).

Çubukbeli Köyü	
	
Nüfus	88
Rakım (Ort)	707,43 m
Köyün Alanı	735 ha
Tarım Tipi	Bostan
Tarımla Üretim	Biber, domates, pırasa, kara mancar, fasulye
Hayvancılık	Büyükbaş, küçükbaş
Önemli Peyzaj Noktaları	-
Milli Parkla İlişkisi	Tampon bölgede
Geçim Kaynakları	Emekli maaşı
Mevcut Yol Durumu	Stabilize, kilit parke
Altyapı Sorunları	Kanalizasyon ve çöp
Önerilen Tesisler	Konaklama tesisi

Şekil 4. 21:Çubukbeli köy künyesi

Kozanlı köyü nüfusu 79 kişi olup yaş ortalaması 50 yaş üzeridir. Köyde 41 kadın 38 erkek yaşamaktadır. Nüfusun az ve yaş ortalamasının yüksek olmasından dolayı bostan tipi sebze yetiştiriciliği köyde hakimdir. Gelir kaynağı yaş grubunun yüksek olmasından kaynaklı emekli maaşlarıyla sağlanmaktadır. Ulaşım ağındaki yollar stabilize ve kilit parkedir. Altyapı sorunlarının mevcut olduğu köyde konaklamaya müsait alanların yer almadığı görülmektedir. Köy meydanının önemli peyzaj noktası olduğu bu köyde köy pazarı yapılması turizm açısından önemli hale gelmektedir (Şekil 4.22).

Nüfus	79
Rakım (Ort)	647,71 m
Köyün Alanı	755 ha
Tarım Tipi	Bostan
Tarımla Üretim	Domates, salatalık, marul, karalahana, pırasa, ıspanak
Hayvancılık	Büyükbaş, küçükbaş
Önemli Peyzaj Noktaları	Köy meydanı
Milli Parkla İlişkisi	Tampon bölgede
Geçim Kaynakları	Emekli maaşı
Mevcut Yol Durumu	Stabilize, kilit parke
Altyapı Sorunları	Kanalizasyon ve çöp
Önerilen Tesisler	Konaklama tesisi, köy pazarı

Şekil 4. 22:Kozanlı köy künyesi

Köklü Köyü nüfus bakımından oldukça az bir nüfusa sahip olduğundan dolayı sadece kendilerine yetecek kadar bostan ve hayvancılık ile uğraştıkları görülmüştür. İşgücü yetersizliğinden dolayı köy göç vermektedir. Altyapı sorunlarının mevcut olduğu köyde konaklamaya müsait alanların da yer almadığı görülmektedir (Şekil 4.23).

Köklü Köyü	
Nüfus	79
Rakım (Ort)	594,24 m
Köyün Alanı	506 ha
Tarım Tipi	Bostan
Tarımla Üretim	Domates, biber, fasulye, patlıcan
Hayvancılık	Büyükbaş
Önemli Peyzaj Noktaları	Festival alanı
Milli Parkla İlişkisi	Tampon bölgede
Geçim Kaynakları	Emekli maaşı
Mevcut Yol Durumu	Stabilize, kilit parke
Altyapı Sorunları	Kanalizasyon ve çöp
Önerilen Tesisler	Konaklama tesisi

Şekil 4. 23:Köklü köy künyesi

Yukarıdere köyü yüz ölçümü bakımından en büyük alana sahiptir. 158 kişiden oluşan Yukarıdere köyü nüfusu genellikle orta yaştan oluşmaktadır. Köyde 76 kadın 82 erkek yaşamaktadır. Bostan tipi sebze yetiştiriciliği köyde hakimdir. Gelir kaynağı yaş grubunun yüksek olmasından kaynaklı emekli maaşlarıyla sağlanmaktadır. Çalışma alanında en yüksek nüfusa sahip olan bu köy, kırsal turizm açısından da milli parkın içerisinde yer almasından dolayı önem arz etmektedir. Köyde geleneksel mimari dokuya sahip birçok eve rastlanılmaktadır (Şekil 4.24)

Yukarıdere Köyü	
	
Nüfus	158
Rakım (Ort)	858,99 m
Köyün Alanı	3209 ha
Tarım Tipi	Bostan
Tarımla Üretim	Fasulye, domates, biber, salatalık, kıvırcık
Hayvancılık	Büyükbaş
Önemli Peyzaj Noktaları	Mağara (Çıngıraklı), şelale, Karsavuran (sarıöküz) tepesi, Kerpiçli mağarası, Milli Park
Milli Parkla İlişkisi	Milli Park içerisinde
Geçim Kaynakları	Emekli maaşı
Mevcut Yol Durumu	Stabilize, kilit parke
Altyapı Sorunları	Kanalizasyon ve çöp
Önerilen Tesisler	Konaklama tesisi

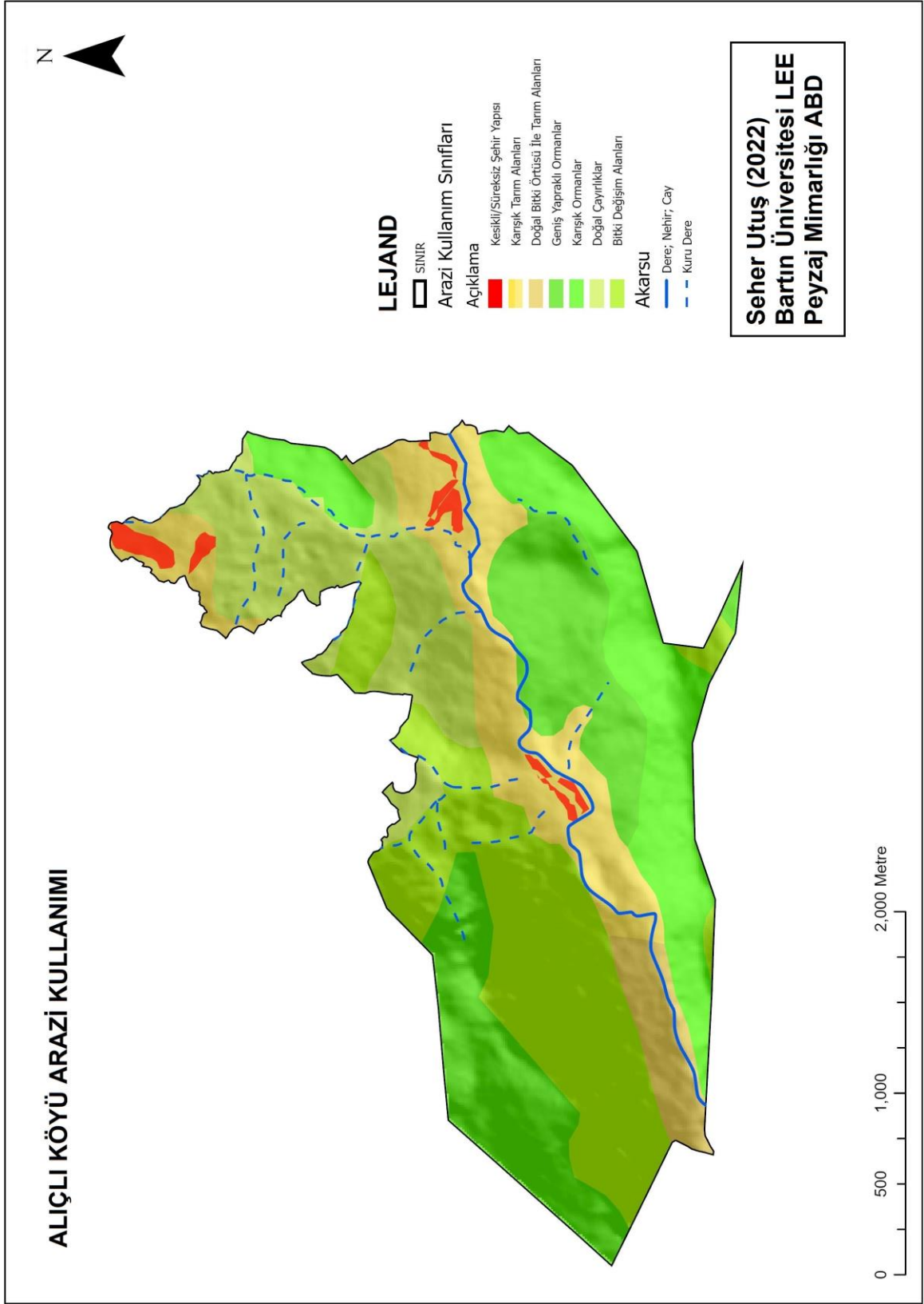
Şekil 4. 24:Yukarıdere köy künyesi

4.4.2 Peyzaj Birimleri Düzeyinde Alan Kullanım Önerileri

4.4.2.1. Alıçlı Köyü

Drahna vadisinin yerleşiminin, tarımsal alanlarının, su kullanım alanlarının belirlenmesine yönelik köylerin ayrı ayrı arazi kullanım haritaları oluşturulmuştur.

Alıçlı köyü arazi kullanım haritasını incelediğimizde yerleşim alanlarının çoğunluğunun su kullanımlarına ve tarım alanlarına yakın olduğu görülmektedir. Dağınık yerleşimli köyün büyük bir bölümünü ormanlık alanlar oluşturmaktadır (Şekil 4.25).

Şekil 4. 25:Alıçlı köyü arazi kullanımı

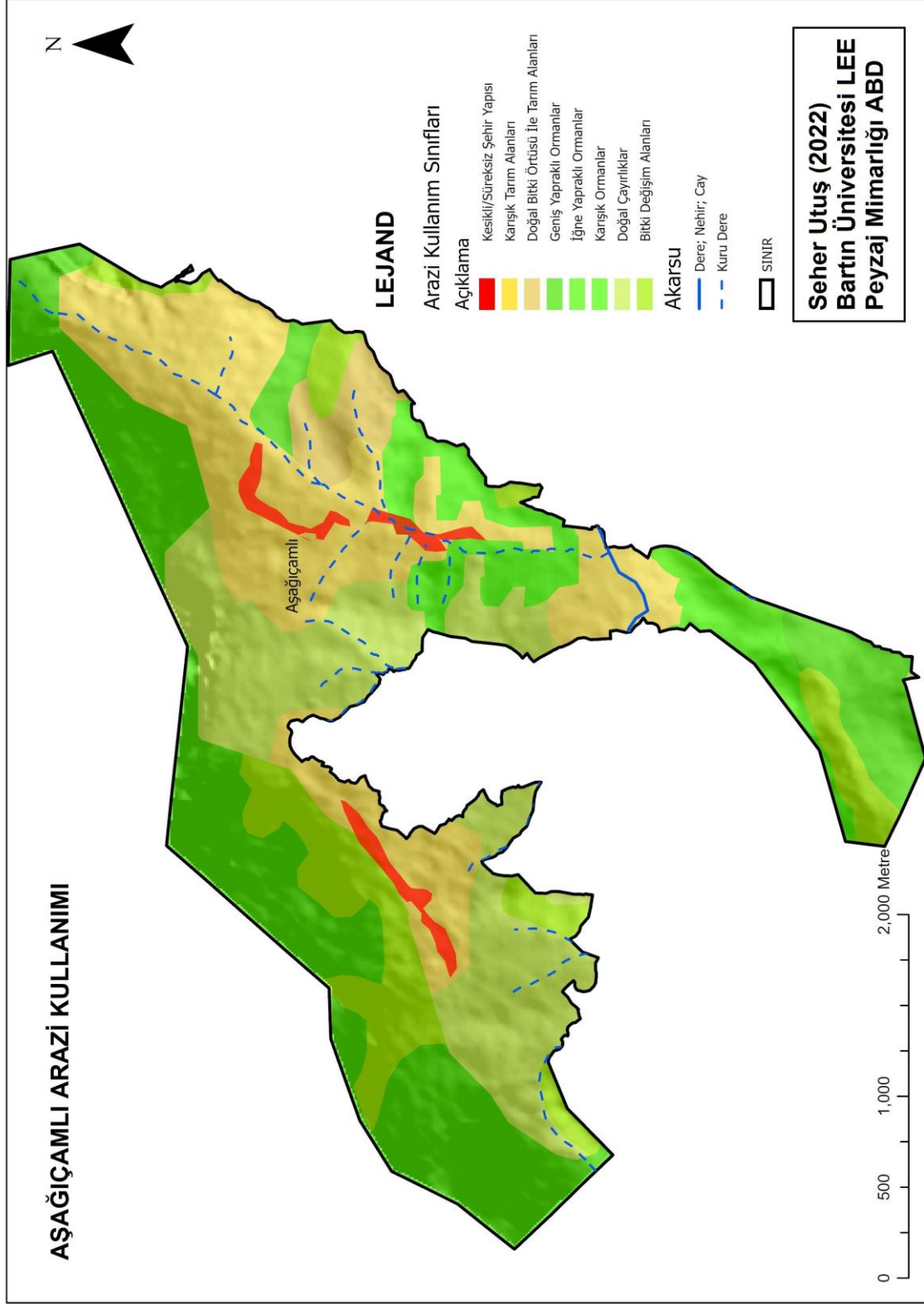
Alıçlı köyü arazi kullanım alan büyüklükleri incelendiğinde bitki değişim alanlarının en fazla alana sahip olduğu görülmektedir (Tablo 4.5).

Tablo 4. 5:Alıçlı köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri

Alıçlı Köyü Arazi Kullanımı	Alan(ha)
Kesikli Sürekli Şehir Yapısı	12.88199
Karışık Tarım Alanları	134.5242
Doğal Bitki Örtüsü İle Tarım Alanları	31.579
Geniş Yapraklı Ormanlar	165.0547
Karışık Ormanlar	123.9558
Doğal Çayırlar	117.692
Bitki Değişim Alanları	184.8817

4.4.2.2. Aşağıçamlı Köyü

Aşağıçamlı köyü arazi kullanım haritasını incelediğimizde yerleşim alanlarının çoğunluğunun su kullanımlarına ve tarım alanlarına yakın olduğunu görmekteyiz. Köyün büyük bir bölümünü ormanlık alanlar oluşturmaktadır. Alıçlı köyü ile benzerlik göstermektedir (Şekil 4.26).

Şekil 4. 26:Aşağıçamlı köyü arazi kullanımı

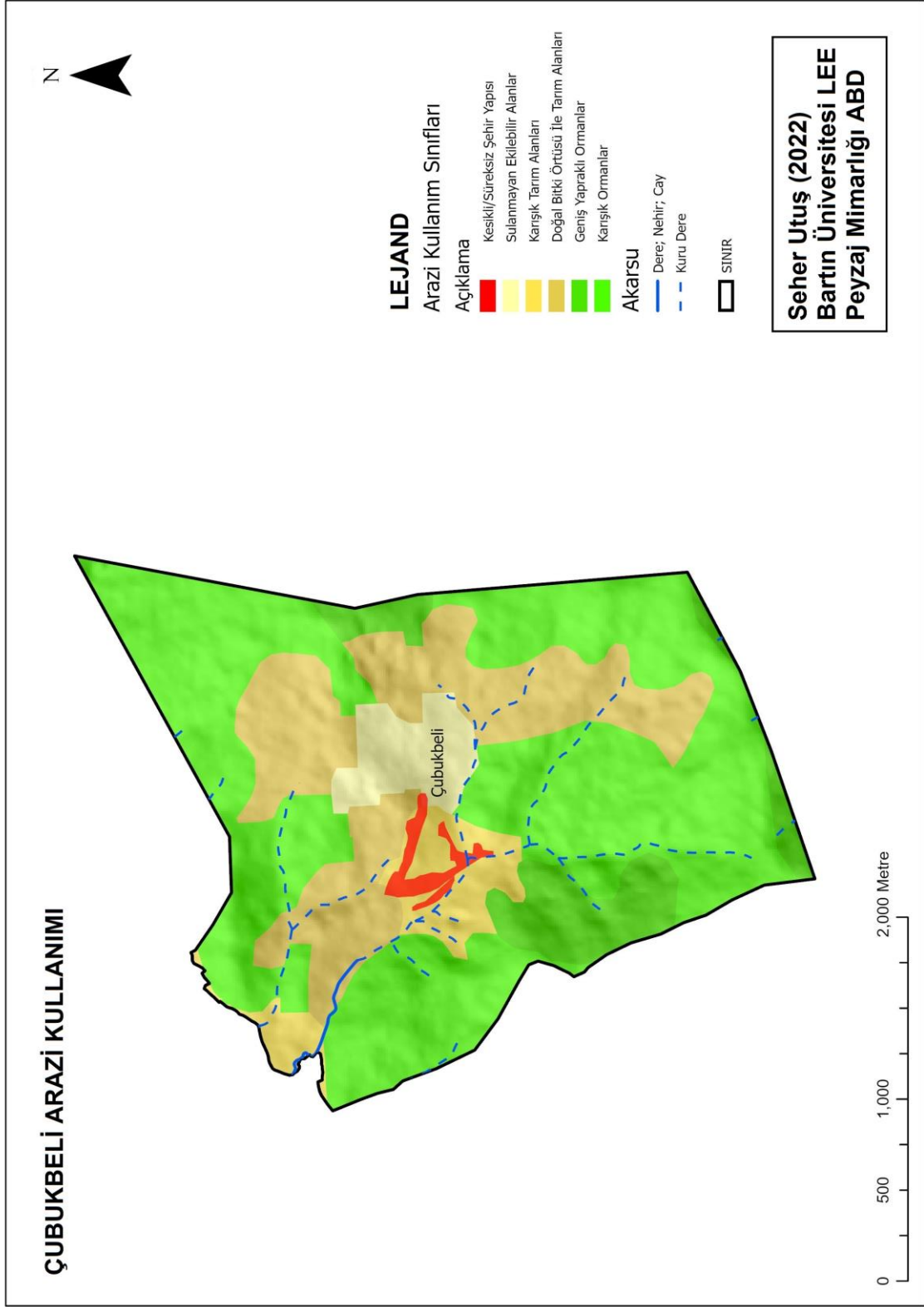
Aşağıçamlı köyü arazi kullanım alan büyüklükleri incelendiğinde geniş yapraklı ormanların yoğunlukta olduğu görülmektedir (Tablo 4.6).

Tablo 4. 6:Aşağıçamlı köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri

Aşağıçamlı Köyü Arazi Kullanımı	Alan(ha)
Kesikli Sürekli Şehir Yapısı	18.96046
Karışık Tarım Alanları	253.6828
Doğal Bitki Örtüsü İle Tarım Alanları	26.05521
Geniş Yapraklı Ormanlar	261.4603
İğne Yapraklı Ormanlar	7.481078
Karışık Ormanlar	76.9052
Doğal Çayırlar	190.1533
Bitki Değişim Alanları	116.6315

4.4.2.3. Çubukbeli Köyü

Çubukbeli köyü arazi kullanım haritasını incelediğimizde yerleşim alanları su kullanımlarına ve tarım alanlarına yakın olduğunu görmekteyiz. Köyün büyük bir bölümünü ormanlık alanlar oluşturmaktadır. Yerleşim tek bir alanda toplanmış bulunmaktadır(4.27).

Şekil 4. 27:Çubukbeli köyü arazi kullanımı

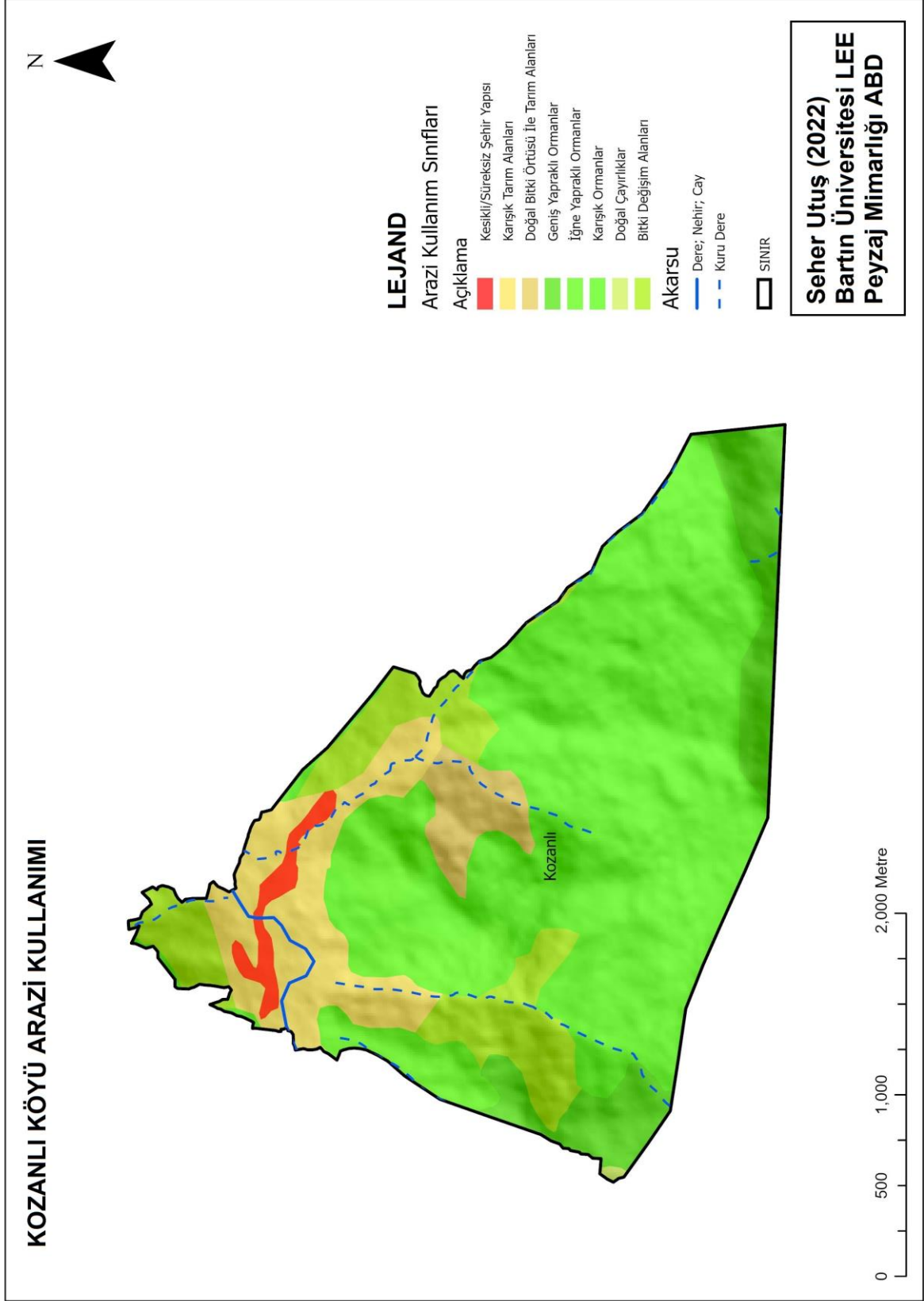
Çubukbeli köyü arazi kullanım alanları incelendiğinde karışık ormanların hakim olduğu görülmektedir (Tablo 4.7) .

Tablo 4. 7:Çubukbeli köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri

Çubukbeli Köyü Arazi Kullanımı	Alan(ha)
Kesikli Sürekli Şehir Yapısı	9.767054
Sulanmayan Ekilebilir Alanlar	36.12813
Karışık Tarım Alanları	52.11933
Doğal Biitki Örtüsü İle Tarım Alanları	168.8302
Geniş Yapraklı Ormanlar	62.76815
Karışık Ormanlar	415.6851

4.4.2.4. Kozanlı Köyü

Kozanlı köyü arazi kullanım haritasını incelediğimizde yerleşim alanları su kullanımlarına ve tarım alanlarına yakın olduğunu görmekteyiz. Köyün büyük bir bölümünü ormanlık alanlar oluşturmaktadır. Yerleşim farklı mahallelere yayılsa da genel olarak bütüncül bir alanda toplanmış bulunmaktadır. Çubukbeli köyü ile benzerlik göstermektedir (Şekil 4.28).

Şekil 4. 28:Kozanlı köyü arazi kullanımı

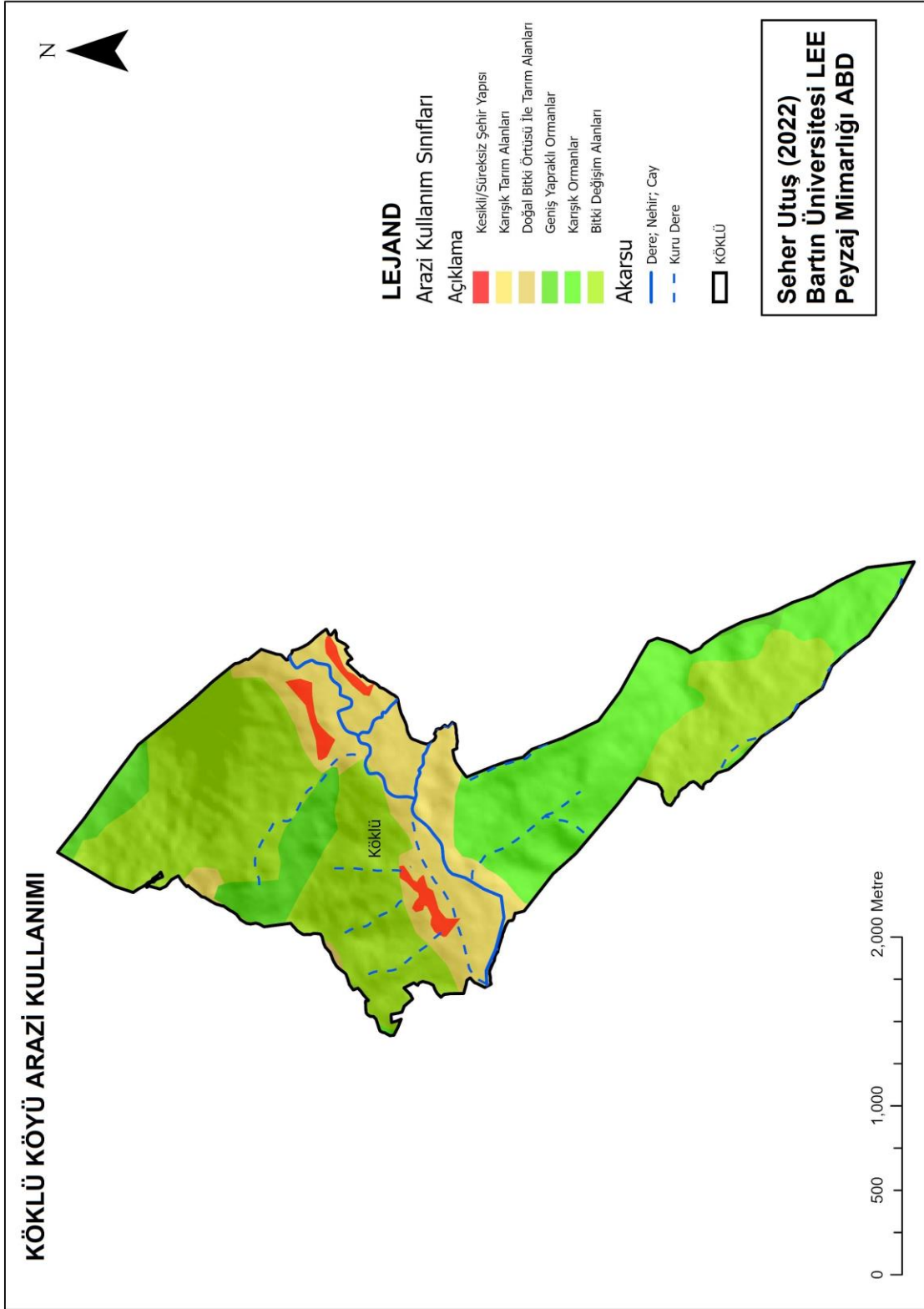
Kozanlı köyündeki en çok alanı karışık ormanlar oluşturmaktadır (Tablo 4.8).

Tablo 4. 8:Kozanlı köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri

Kozanlı Köyü Arazi Kullanımı	Alan(ha)
Kesikli Sürekli Şehir Yapısı	13.48545
Karışık Tarım Alanları	101.38
Doğal Biitki Örtüsü İle Tarım Alanları	27.2214
Geniş Yapraklı Ormanlar	71.93663
İğne Yapraklı Ormanlar	74.87512
Karışık Ormanlar	389.5241
Doğal Çayırlar	0.870259
Bitki Değişim Alanları	89.96806

4.4.2.5. Köklü Köyü

Köklü köyü arazi kullanım haritasını incelediğimizde yerleşim alanları su kullanımlarına ve tarım alanlarına yakın olduğunu görmekteyiz. Köyün büyük bir bölümünü ormanlık alanlar oluşturmaktadır. Yerleşim yapısı dağınık konumlanmıştır (Şekil. 4.29).

Şekil 4. 29:Köklü köyü arazi kullanımı

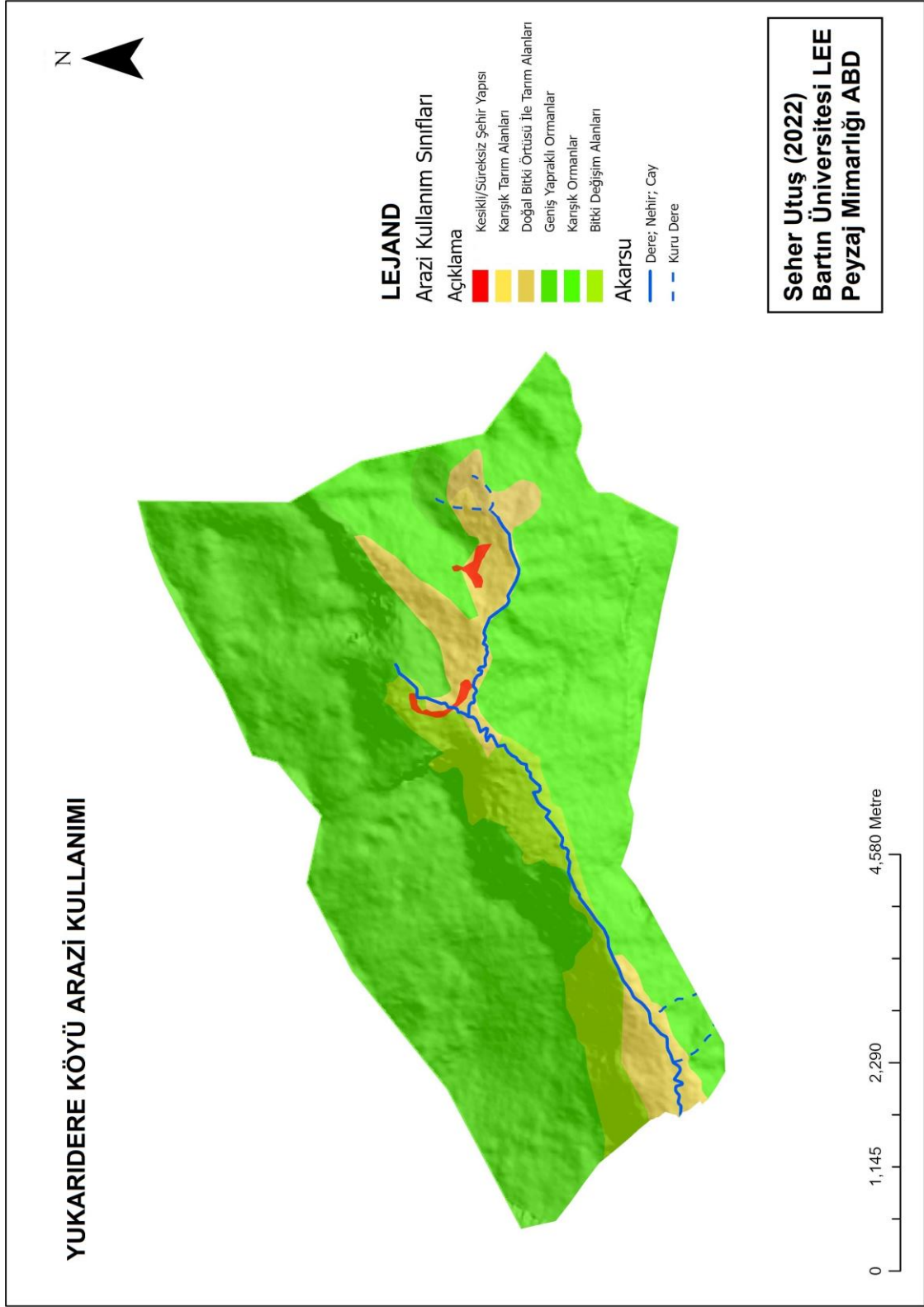
Köklü köyü arazi kullanımını incelendiğinde bitki değişim alanlarının yoğunlukta olduğu görülmektedir (Tablo 4.9).

Tablo 4. 9:Köklü köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri

Köklü Arazi Kullanımı	Alan(ha)
Kesikli Sürekli Şehir Yapısı	10.21349
Karışık Tarım Alanları	112.4276
Doğal Biitki Örtüsü İle Tarım Alanları	0.773552
Geniş Yapraklı Ormanlar	38.32793
Karışık Ormanlar	122.791
Bitki Değişim Alanları	232.7455

4.4.2.6. Yukarıdere Köyü

Yukarıdere köyü arazi kullanım haritasını incelediğimizde yerleşim alanları su kullanımlarına ve tarım alanlarına yakın olduğunu görmekteyiz. Köyün neredeyse tamamını ormanlık alanlar oluşturmaktadır. Yerleşim diğer köylere göre en yüksek olan köydür.

Şekil 4. 30:Yukarıdere köyü arazi kullanımı

Yukarıdere köyü arazi kullanım haritası incelendiğinde en büyük alanı geniş yapraklı ormanların kapladığı görülmektedir(Tablo 4.10).

Tablo 4. 10:Yukarıdere köyü arazi kullanımının alan büyüklükleri

Yukarıdere Arazi Kullanımı	Alan(ha)
Kesikli Sürekli Şehir Yapısı	13.91554
Karışık Tarım Alanları	242.7628
Doğal Biitki Örtüsü İle Tarım Alanları	42.67445
Geniş Yapraklı Ormanlar	1665.344
Karışık Ormanlar	964.8095
Bitki Değişim Alanları	277.4771

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde kırsal alanların göç nedeniyle kullanımının azaldığı, ekolojik dengenin fazlasıyla korunamadığı, potansiyel olarak yüksek öneme sahip tarım arazilerinin sosyal ve çevresel bağlamda terk edildiği, doğal ve kültürel değerlere sahip çıkılmadığı görülmektedir.

Bu araştırma ile de benzer biçimde bölgedeki kırsal alanlarda tarımsal arazilerin yeteri kadar değerlendirilmediği, tarımsal faaliyetlerin karının az olmasından dolayı çiftçilerin üretimi sınırlı tutarak tarımsal ekonominin önemi yitirdiği görülmektedir. Kırsal alanlara değer katmak için başta ulusal strateji dökümanları olmak üzere Avrupa Komisyonu yeşil altyapı yaklaşımları öne çıkmaktadır. Nitekim Kırsal Kalkınma Planları, 11.Kalkınma Planında yer alan sürdürülebilir kırsal kalkınmaya yönelik önemli hedefler ile Avrupa Komisyonunun tarım arazilerinin terk edilmesinin önlenmesi ve tarım arazilerine yönelik olumsuz etkilerin en aza indirilmesi bu çalışmanın özünü oluşturmuştur.

Yukarıda belirtilenler yanında Bartın İl Özel İdaresi tarafından hazırlanan 2020-2024 yılı Stratejik Planı da bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması, yaşam kalitesinin artırılması, güvenli kesintisiz yol ağlarının tamamlanması, kırsal kalkınmanın güçlendirilmesine önem vermektedir. İl Özel İdare stratejik planında da belirttiği gibi kırsal kalkınmayı tarım ve hayvancılık ile ilgili önemli projelere imza atılıp, pilot bölge seçimi ve teşvik ile bölgesel kalkınmanın güçlendirilmesine destek olabilir.

Yeşil altyapı kurgusu ile Drağna vadisinin ekolojik dengesinin korunarak tarımsal faaliyetlerin güçlendirmesi yeşil altyapı yaklaşımının da bağlayıcı önceliklerindedir. Bu yaklaşım ile iklim değişikliğine bağlı yağış oranındaki artışların önüne geçmek adına da suyun doğru kullanımına yönelik yapılacak planlamalarla yeşil altyapı güçlendirilebilir. Yurtdışı iyi uygulama örneklerinden de anlaşılacağı gibi tarımsal sulamaya yönelik su biriktirme alanlarının çalışma alanı ve yakın çevresinde de oluşturulması bir yandan tarımsal işgücü piyasasına arttırmaya yönelik faaliyetler ile işsizliğin önüne geçilmesi ve kırdan kente olan göçün azaltılması öngörülmektedir.

Bu çalışma kapsamında Drağna vadisini doğal, kültürel değerleri göz önünde bulundurularak izlenen yöntemle birlikte yeşil altyapı kapsamında kırsal alan planlaması

yapılması amaçlanmıştır.

Çalışma alanının kırsal planlaması yapılırken bölgenin nüfus yapısının genç yaş grubundan oluşmadığı ve köylerin istihdamdan kaynaklı fazlasıyla göç verdiği tespit edilmiştir. Yeşil altyapının en önemli noktası kırsal alan terkinin önlenmesine yönelik planlamalar yapılmasıdır. Bu bağlamda yeşil altyapı tarım arazilerinin terk edilmesinin önünde önemli çözümler sunabilir. Bu bağlamda sahaya yönelik mevcut durum ve önceliklendirme Şekil 5.1.'de verilmiştir.

Drahna vadisinde yeşil altyapı yaklaşımı ile kırsal alan planlaması çalışması ile suyun kullanımının doğru yönlendirilerek tarım alanlarının işlevselliğinin artırılması, önemli peyzaj noktaları ile turizmi ön plana çıkartarak kırsal kalkınmanın güçlenmesi ve bölgenin kalkınmasının güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

Tarım ve hayvancılık sektörlerinin özendirilerek geçim kaynağı haline gelmesi kırsal kalkınma için önem arz etmektedir. Günümüzde yaşanan salgın hastalıklar, iklim değişikliğinden kaynaklı ortaya çıkan afetler ile birlikte doğanın dengesini koruyarak kırsal alanlara geri dönüşün başlaması gerektiğinin habercisidir.

Son yıllarda bölgemizde de afetler ile özellikle suyun yönetimi konusu yeniden gündeme gelmiş tarım alanlarında suyun kullanımı yanında sağlıklı içme suyu kaynaklarının yönetimi anlamında da kırsal çevrelerde su konusu yerel yönetimlerin başlıca çalışma alanlarından biri olmuştur. Yine bölgeye yönelik özellikle jeolojik yapıyı ve su döngüsünü olumsuz etkileyecek yatırımlara izin verilmemekte ve ÇED süreçlerinde bu tip olumsuz girişimler engellenmektedir.

Küre Dağları Milli Parkının varolan Uzun Devreli Gelişme Planı da kırsalın korunması yönünde kısa-orta-uzun vadede önemli yeşil altyapı stratejileri içermektedir. Bölgenin yıllardır korunan vadisi ve kanyonu olan Drahna vadisinin gelecek kuşaklara aktarılması için de ülke-bölge ve yerel stratejilerin ortaklaştırılması ve özellikle izleme mekanizmalarının geliştirilmesi önem içermektedir.

Sonuç olarak Batı Karadeniz bölgesi sahip olduğu eşsiz peyzaj değerleri ile bir bütündür. Bu bütünü bugünlere getiren en önemli kültürel bağlam ise içinde yaşayan yerel halktır. Yerel halkın kırsal planlamaya katılımı konusunda son yıllarda yapılan çalışmalar artıyor olsa da, farklı kamu kurumlarının bilimsel araştırmalarla başta iklim değişikliği ve küresel ısınma gerçekleri üzerinden sektörel planlamalarını yönlendirmelerinde sonsuz yarar görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbulut, G., Atmış, E ve Günşen, H. B., 2015. Farklı İlgi Gruplarının Milli Park Algıları Üzerine Bir Değerlendirme: Küre Dağları Milli Parkı Örneği. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 15(1): 133 – 145
- Akın, M., 2006, Türkiye’de Ekoturizmin Sürdürülebilir Gelişimi Kaçkar Dağları Milli Parkı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Artar M, 2008, Karatepe-Aslantaş Milli Parkı Örneğinde Korunan Alanlar İçin Bir İzleme Yönteminin Geliştirilmesi, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çukurova,
- Avrupa Komisyonu (2022a) Ecosystem services and Green Infrastructure. https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/index_en.htm (Erişim tarihi: 01.05.2022)
- Avrupa Komisyonu (2022b) Green Infrastructure and Rural Abandonment. http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/pdf/Green%20Infrastructure/GI_rural_abandonment.pdf (Erişim tarihi: 01.05.2022)
- Balta S. ve Atik M. (2022). Rural planning guidelines for urban-rural transition zones as a tool for the protection of rural landscape characters and retaining urban sprawl: Antalya case from Mediterranean, Land Use Policy, Volume 119, 106144
- Bakırcı, M. (2002). “Ekoturizm”, İkinci Turizm Şurası Bildiriler, Cilt. II, 12-14 Nisan 2002, Turizm Bakanlığı, Ankara.
- BAKKA, KUZKA (2021). Küre Dağları Milli Parkı ve Çevresinde Bisiklet Sporunu ve Turizmi Kapsamında Mevcut Durum Değerlendirilmesi ve Öneri Raporu BAKKA, KUZKA (2022). Küre Dağları Milli Parkı Dergisi
- Benedict, M.A.,McMahon, E.T. (2006). GreenInfrastructure: Linking Landscapes and Communities. Island Press, Washington DC. ISBN 1-55963-558-4
- Bollukcu, P, (2014) Peyzaj Planlama Ve Kırsal Kalkınma İlişkisi: Bartın-Arıt Çayı Havzası Örneği, Doktora Tezi, Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın
- Burel, F., Baudry, J., 2006, "Landscape ecology concepts methods and applications" Science Publishers, Inc. Enfield (NH), New Hampshire 03748 USA.
- Brears, R. C. (2018). Blue and Green Cities: The Role of Blue-Green Infrastructure in Managing Urban Water Resources. Springer.
- Cabrini, L.,(2004). Rural tourism in europe, european congress on rural tourism, 2-3 October 2003, Jaen, Spain.
- Cengiz, T (2003). Peyzaj değerlerinin korunmasına yönelik kırsal kalkınma modeli üzerine

bir araştırma: Seben ilçesi (Bolu) Alpağut Köyü Örneği Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara,

Clackmannanshire Council (2013). Supplementary Guidance 6: Green Infrastructure. <http://www.clacksweb.org.uk>

Coşkun Hepcan, Ç. (2019). Kentlerde İklim Değişikliği ile Mücadele için Yeşil Altyapı Çözümleri. İklim Değişikliği Eğitim Modülleri Serisi, İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi (İklimİN), Ankara.

Countryside Agency (2006). The Countryside In and Around Towns: The Green Infrastructure of Yorkshire and the Humber. https://www.leedsbeckett.ac.uk/as/cudem/CIAT_final.pdf/ (Erişim tarihi: 15.05.2019)

EuropeanCommission, (2017). Urban GreenInfrastructure: Connecting People and Nature forSustainableCities. GreenSurge Project. Seventh Framework Programme, Freising / Munich: Ask4media

Forman R.T.T., Land Mosaics, The Ecology of landscape and region. Cambridge University Press. Cambridge, UK., (1995).

Giray, F. H., Akın, A. ve Gün, S., 2004. Kırsal Kalkınmada Yeni Perspektifler. Türkiye VI. Tarım Kongresi. agri.ankara.edu.tr 7s.

Geray, C. 1965. “ Toplum Kalkınmasında Halk Katılışlar, Destekli İmece ve EmanetUsulü Uygulaması”. A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt:20, Sayı: 2,Ankara.

Görmüş, S ve ark. 2015 (Bartın bölümü) – Bartın: Bartın Üniversitesi,. 122 s. , 128s. , 138s. , 158s. , 160s. , 168s.

Graham, A., Day, J., Bray B. and Mackenzie, S. (2012), Sustainable drainage systems: A guide for local authorities and developers.

Gülçubuk, B. (2005), Önce Doğa, Önce İnsan, [www. bugday.org/article.php?ID=758](http://www.bugday.org/article.php?ID=758), (23.05.2021)

Gülğün Aslan, B. ve Yazıcı, K. (2016). Yeşil altyapı sistemlerinde mevcut uygulamalar. Ziraat Mühendisliği Dergisi, Aralık 2016, Sayı 363, s: 31-37.

Gültekin, Pınar (2014) Uğursuyu ve Aksu Havzalarında Peyzaj Planlama ve Ekoturizm Odaklı Kırsal Kalkınma Doktora Tezi, Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce,

Kalkınma Bakanlığı (2019) Onbirinci Kalkınma Planı (2019-2023). TC Kalkınma Bakanlığı yayını. 180 s. Ankara.

KDMP, (2020). Küre Dağları Milli Parkı, 10. Bölge Müdürlüğü, [Online] www.kdmp.gov.tr (12.12.2021)

- Kılıç, N., 2006, Bolu-Göynük ve Yakın Çevresi Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Lascourain C.H., Tourism, Ecotourism, And Protected Areas, IUCN World Conservation Union, (1996), 139.
- Leitão, A.B. ve Ahern, J. (2002) Applying landscape ecological concepts and metrics in sustainable landscape planning. Landscape and Urban Planning, 59, 65-93
- Marakeş Deklerasyonu (2004) https://web.itu.edu.tr/~tahsin/tahsin/Book-Marakes_files/73_06.pdf
- Odum, E. P. & Barrett, G.W. (2008), Ekoloji'nin Temelleri, Palme Yayıncılık, Çeviri Editörü: Prof. Dr. Kani Işık, Ankara
- Özdamar Ş.ve ark. Düzköy - Düzağaç (Ulus-Bartın) Traverten Oluşumlarının Jeolojisi, Petrografisi Ve Mermer Açısından Değerlendirilmesi Makalesi, Türkiye 11. Mermer Sempozyumu(Mersem '2001) Bildiriler Kitabı 3-5 Mayıs 2001 /Afyon
- Özeren, M. 2012. Yeşil Altyapı Sistemi Kapsamında Meles Deltası ve Çevresinin Kurgulanması, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- Öztürk, Ş. (2008). "Kırsal Yoksulluk ve Neo-Liberal Ekonomi Politikaları", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(5).
- Rouse D C, AICP ve Bunster-Ossa I F (2013) Green Infrastructure: A Landscape Approach. American Planning Association, Planning Advisory Service Report Number: 571, Chicago.
- Selim, S, Köyceğiz Gölü ve Dalyan Kanallarında Kıyı Kenar Çizgisinin UA ve CBS Teknikleri ile Belirlenmesi, Alanda Karşılaşılan Sorunlar, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Üniversitesi, İzmir
- Tarım ve Orman İl Müdürlüğü (2019) verileri, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Bartın.
- Tunay ve Ateşoğlu (2004) Bartın İli Taşkın Sahalarındaki Değişimin Uzaktan Algılama Verileriyle İncelenmesi Makalesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri: A, Sayı: 2, Yıl: 2004, ISSN: 1302-7085, Sayfa: 60-72
- Turhan, M.S., 2005. T. C.Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Avrupa Birliği Üyeliği Yolunda Türkiye Kırsal Kalkınma Tedbirleri Uygulama Süreci, Uzmanlık Tezi, Ankara. 12s., 14s
- Turner, M.G., Gardner, R.H. ve O'neill, R.V. (2001). Landcape Ecology in Theory and Practice Pattern and Process. Springer. New York. USA
- TÜİK (2018) Nüfus İstatistikleri, Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara.
- UNDP, 2010. Küre Dağları Milli Parkı Ziyaretçilere Açıldı, Yeni Ufuklar Dergisi, UNDP

Aylık Haber Bülteni, Sayı:56.

UZUN, O., 2003. Düzce Asarsuyu Havzası Peyzaj değerlendirmesi ve Yönetim modelinin Geliştirilmesi, Ankara Üniversitesi, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

URL-1, 2022 <https://www.3etarsu.com/hizmetlerimiz/tarimsal-goletler/> , Tarımsal Göletler, (01.05.2022)

URL-2,2022 https://www.tarimziraat.com/faydali_bilgiler/toprak/408-toprak_cesitleri_nelerdir.html#:~:text=Gri%2DKahverengi%20Podzolik%20Topraklar%3A%20Bu,olarak%20b%C3%BCy%C3%BCk%20%C3%B6l%C3%A7%C3%BCde%20de%C4%9Fi%C5%9Fiklik%20g%C3%B6,Toprak%20Çeşitleri%20Nelerdir, (01.05.2022)

URL-3, 2022 <https://www.indiawaterportal.org/articles/farm-ponds-leave-lot-ponder>, Hindistanda verimsiz su kullanımı, (01.05.2022)

URL-4, 2022 https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Farmland_Pond_-_geograph.org.uk_-_876790.jpg , su kaynaklarının değerlendirilmesi, (01.05.2022)

URL-5, 2022 <https://indianexpress.com/article/india/india-news-india/drought-proofing-farm-ponds-turn-out-to-be-game-changer-in-parched-bundelkhand/>, kuraklığa karşı koruma, (01.05.2022)

URL-6, 2022 <https://www.erzurum.bel.tr/GuncelHaber-buyuksehir-golet-yapiminda-turkiye-rekoru-kirdi/29/591705.html>, Büyükşehir Gölet Yapımında Rekor Kırdı, (01.05.2022)

WWF, 2010. Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi (KDMP), Rapor: Andrei Blumer, WWF Türkiye.

Wright J.D. 2015. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, c.25 Elsevier Yayınları, s.801-806

Zeybek ve Ark. (2020)'na göre Değirmendere Şelalesi (Ulus/Bartın), Doğal Ortam Özellikleri ve Turizm Potansiyeli, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24 (1), 333-357.

EKLER

EK 1:Muhtarlara yöneltilen sorular

Köy Adı.....

Muhtar Bilgileri.....

SORULAR

1. Köyünüzün tarihçesinden bahsedebilir misiniz?
2. Köyünüzün büyüklüğü ne kadardır(yüzölçümü)?
3. Köyün nüfus ve hane bilgilerinden kısaca bahsedebilir misiniz?
4. Köyün yerleşimi nasıldır(Kaç mahalle, mahalleler dağınık mı)?
5. Köyde genç nüfus var mı?
6. Köyün yaş dağılımı nasıldır?
7. Köyde nüfus değişimi nasıldır(Yaz ve kış aylarında)?
8. Köyde altyapı eksikliği var mı(Kanalizasyon, içme suyu, elektrik, telefon..)?
9. Köyde üstyapı eksikliği var mı(yol, yağmur suyu ızgarası, su kanalları...)
10. Köyün İlçeye ve merkeze uzaklığı ne kadardır? Ulaşım neyle sağlanır(Otobüs, Araç..)?
11. Köy geçimini nasıl sağlıyor(Tarım, Hayvancılık, emekli maaşı...)?
12. Köyde yetiştirilen ürünler nelerdir?
13. Köylüler yetiştirilen ürünleri tüketim mi pazarlama amaçlı mı kullanıyor?
14. Köy halkı bitkisel ve hayvansal üretimde herhangi bir kurum desteğinden faydalıyor mu? Yararlanıyorsa nelerdir(Banka, Tarım ve Kredi Kooperatifleri, Tarım ve Orman Müdürlüğü...)?
15. Köyün kullandığı sulama teknikleri nelerdir(damlama sulama, kanallar vasıtasıyla, kuyudan sulama, yağmurlama...)?
16. Köylü sulama ihtiyacını nereden karşılıyor (dereden, membalardan, kuyulardan, DSİ sulama kanallarından)?
17. Köyünüz turizm amaçlı ziyaretçi alıyor mu?
18. Gelen turistler nasıl etkinliklere katılabiliyor(kamp, doğa yürüyüşü, bisiklet rotası, gastronomi turizmi...)?
19. Köyde dışarıdan gelen ziyaretçilerin konaklayacağı tesis veya pansiyon var mı?
20. Küre Dağları Milli Parkının köy ve köylü üzerine olumlu-olumsuz yönleri varsa belirtiniz.

21. Köyünüzün temel problemi nedir?
22. Köyünüzün çevresinde su, hava ve toprak kirliliğine neden olan sebepler var mı?
23. Köyünüzde tarım ve hayvancılıkla uğraşan kiş veya hane sayısı?
24. Köyünüzde bitkisel üretim veya hayvancılık ile ilgili bilgilendirme veya eğitim verildi mi?
25. Köyünüz Drahnada bulunan 6 köy ile ilişkileri nasıldır?